

Sportblessures 2016

SEH-bezoeken

Disclaimer

Bij de samenstelling van deze publicatie is de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht genomen. VeiligheidNL aanvaardt echter geen verantwoordelijkheid voor eventuele, in deze uitgave voorkomende, onjuistheden of onvolkomenheden.

Overname van tekst of gedeelten van tekst is toegestaan, mits met de juiste bronvermelding. Indien tekst gebruikt wordt voor commerciële doelstellingen dient altijd vooraf schriftelijke toestemming verkregen te zijn.

Sportblessures 2016

SEH-bezoeken

Rapport 687
Projectnummer 20.0144

Huib Valkenberg
Christine Stam

Uitgegeven door
VeiligheidNL
Postbus 75169
1070 AD Amsterdam
www.veiligheid.nl

november 2017

Inhoudsopgave

Hoofdstuk		Pagina
Voorwoord		5
Samenvatting		6
1	Blessures sport algemeen	7
1.1	Omvang en ontwikkeling blessureproblematiek	7
1.2	SEH-bezoeken	8
1.2.1	Sporttak	8
1.2.2	Leeftijd en geslacht	9
1.2.3	Scenario	10
1.2.4	Blessures	11
1.3	Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek	12
1.3.1	Sporttakken	12
1.3.2	Leeftijd en geslacht	12
1.3.3	Scenario	13
1.3.4	Blessures	13
1.4	Doden door sport	13
1.5	Kosten van sportblessures	14
2	Veldvoetbal	16
2.1	SEH-bezoeken	16
2.1.1	Leeftijd en geslacht	16
2.1.2	Scenario	17
2.1.3	Blessures	17
2.2	Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek	17
2.3	Trend	18
3	Volleybal	20
4	Hardlopen	21
5	Fitness	22
6	Tennis	23
Bijlage 1	SEH-bezoeken	24
Bijlage 2	Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek	43

Voorwoord

Sport en bewegen is gezond, en de baten van sport voor de volksgezondheid zijn groter dan de kosten van sportblessures. Om ervoor te zorgen dat sporters kunnen blijven sporten is het zaak om blessures als gevolg van sportbeoefening zo veel mogelijk te voorkomen. Om te komen tot een optimale preventie is kennis over de epidemiologie van sportblessures een vereiste. Deze rapportage geeft een overzicht van de belangrijkste gegevens over sportblessures die op een SEH-afdeling van een Nederlands ziekenhuis worden behandeld. Op een vijftal - relatief grote - sporttakken wordt nader ingegaan, te weten veldvoetbal, volleybal, hardlopen, fitness en tennis. Deze sporttakken zijn door het ministerie van VWS geprioriteerd voor blessurepreventie.

Samenvatting

In 2016 werden naar schatting 121.000 sporters voor een sportblessure behandeld op een Spoedeisende Hulp-afdeling (SEH) van een Nederlands ziekenhuis. Het aantal sportblessures dat op de SEH-afdeling wordt behandeld, is in de periode 2000-2016 afgenomen. Deze daling is in de meest recente jaren deels een gevolg van veranderingen in de gezondheidszorg, waardoor letselpatiënten voor lichte letsels minder snel naar de SEH-afdeling gaan. De trend in fracturen (die vrijwel altijd via de SEH-afdeling gaan) is sinds de eeuwwisseling gestegen. In de meest recente jaren daalt de trend in fracturen, maar minder sterk dan de trend in het totaal aantal blessures.

Veruit de meeste geblesseerde sporters die in 2016 op de SEH-afdeling verschenen, raakten geblesseerd tijdens veldvoetbal. In de top 3 van sporttakken met blessures die in 2016 op een SEH-afdeling moesten worden behandeld staat bewegingsonderwijs op de tweede plaats, en paardensport op de derde plaats. De meeste sporttakken laten een licht dalende SEH-trend zien, gelijk aan de totaalrend in blessures. Uitzonderingen zijn wielrennen, mountainbiken, hardlopen en fitness. Ook lijkt het aantal blessures tijdens bewegingsonderwijs, waarvoor SEH-behandeling nodig is, licht te stijgen.

De meerderheid van de geblesseerde sporters op de SEH-afdeling is jong. Ruim de helft is jonger dan 18 jaar. De gemiddelde leeftijd van de sporters was 23 jaar. Bijna twee derde van de geblesseerde sporters is man.

Bijna zes op de tien sporters op de SEH-afdeling liepen een blessure op door een val, en één op de vijf door contact met een object, vaak een bal of stick. Twaalf procent raakte geblesseerd door lichamelijk contact, vaak door een trap of schop.

Bijna de helft van alle blessures die in 2016 op een SEH-afdeling werden behandeld was een fractuur, op ruime afstand gevolgd door oppervlakkige letsels en distorsies. Blessures aan de bovenste extremiteiten kwamen het meeste voor, vooral aan de pols en vinger(s). Blessures aan de onderste extremiteiten waren vaak blessures aan de enkel, ondanks dat het aantal enkeldistorsies op de SEH-afdeling al jaren daalt.

Bijna zeven procent van de sporters werd na de behandeling op SEH-afdeling opgenomen in het ziekenhuis. Dit zijn in de regel ernstige blessures. Sporttakken met een hoog percentage opnamen zijn wielrennen, motorsport, paardensport, mountainbiken en zwemmen. Sporten met een laag aandeel ziekenhuisopnamen zijn bijvoorbeeld hockey en veldvoetbal.

In 2016 overleden in Nederland twintig personen door uitoefening van hun sport, vooral wielrenners en zwemmers. Daarnaast overleden in hetzelfde jaar nog vijftien Nederlanders tijdens sporten in het buitenland, meest bergbeklimmers en duikers.

In totaal leidden sportblessures die werden behandeld op de SEH-afdeling of waarvoor een sporter werd opgenomen in het ziekenhuis in 2016 tot € 150 miljoen aan medische kosten, en € 190 miljoen aan kosten door arbeidsverzuim. In totaal kosten sportblessures die in het ziekenhuis behandeld zijn dus rond de € 340 miljoen. Veldvoetbal, wielrennen en paardrijden zorgen voor de hoogste totale kosten.

1

Blessures sport algemeen

1.1

Omvang en ontwikkeling blessureproblematiek

In 2016 werden naar schatting 121.000 sporters voor een sportblessure behandeld op een Spoedeisende Hulp-afdeling (SEH) van een Nederlands ziekenhuis (95% BI 115.000 - 127.000), ongeveer 18 procent van het totaal aantal SEH-bezoeken in verband met letsel in 2016. Bijna 7 procent van de sporters (8.100; 95% BI 6.600 - 9.800) werd na de behandeling op SEH-afdeling opgenomen in het ziekenhuis.

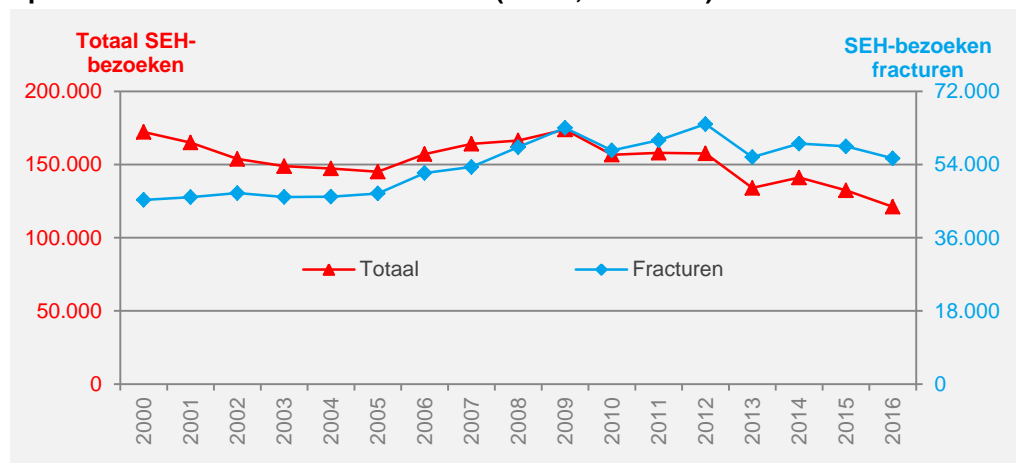
Het aantal sportblessures dat op de SEH-afdeling wordt behandeld, is in de periode 2000-2016 met ongeveer een derde afgenomen (figuur 1.1). In 2000 kwamen er nog ruim 170.000 sporters met een blessure op de SEH-afdeling. Vooral de laatste jaren, sinds 2012, is een substantiële daling ingezet. Echter, de conclusie dat het aantal sportblessures waarvoor behandeling noodzakelijk was in die mate is afgenomen, kan niet zonder meer worden gemaakt. De manier waarop patiënten naar de SEH-afdeling worden verwezen heeft invloed op het jaarlijks aantal SEH-bezoeken in verband met letsel. Patiënten die zonder verwijzing van de huisarts op de SEH-afdeling terecht komen, behoren steeds meer tot het verleden. Deze zogenaamde zelfverwijzers worden vaak terugverwezen naar hun huisarts of behandeld op de bij de SEH-afdeling in pandige huisartsenpost (HAP). Uit een Nederlands onderzoek blijkt dat veel patiënten met lichte verwondingen door deze ontwikkeling de SEH-afdeling niet meer bereiken¹.

Een betere indruk van het verloop van SEH-behandelingen voor sportblessures door de jaren geeft daarom de trend in fracturen die werden opgelopen tijdens het sporten - omdat een röntgenfoto noodzakelijk is om vast te stellen of er sprake is van een fractuur, en men voor de röntgen op de SEH-afdeling moet zijn (figuur 1.1). Deze trend laat zien dat er daadwerkelijk een (kleine) daling in sportblessures te zien is in de meest recente jaren, maar dat deze daling kleiner is dan de trend in het totaal aantal SEH-bezoeken voor blessures doet vermoeden. Uit deze trend wordt ook duidelijk dat het aantal fracturen niet is afgenomen sinds het begin van de eeuw, maar inmiddels wel weer lager ligt dan in de periode 2008-2012.

---

¹ Thijssen W, Wijnen-van Houts M, Koetsenruijter J, et al. The impact on emergency department utilization and patient flows after intergrating with a general practitioner cooperative; an observational study. Emerg Med Int. 2013;2013:364659.

Figuur 1.1

Sportblessures: Trend SEH-bezoeken (totaal, fracturen)

Bron: Letsel Informatie Systeem 2000-2016, VeiligheidNL

1.2**SEH-bezoeken****1.2.1****Sporttak**

Veruit de meeste geblesseerde sporters die in 2016 op de SEH-afdeling verschenen, raakten geblesseerd tijdens veldvoetbal: bij bijna een derde van alle SEH-bezoeken naar aanleiding van een sportblessure was de blessure opgelopen tijdens veldvoetbal (30%, 35.800; tabel 1.1). Dat is niet heel opzienbarend, omdat iedere week meer dan een miljoen Nederlanders² als veldvoetballer actief zijn. In de top 10 van sporttakken met blessures die in 2016 op een SEH-afdeling moesten worden behandeld staat bewegingsonderwijs op de tweede plaats, en paardensport op de derde plaats.

Tabel 1.1

Sportblessures: SEH-bezoeken in 2016 naar sporttak, top 10

	Aantal	95% BI ²	%
1. Veldvoetbal	35.800	34.900-36.800	30
2. Bewegingsonderwijs	13.500	11.500-15.600	11
3. Paardensport	7.700	6.300-9.400	6
4. Hockey	6.400	5.100-7.900	5
5. Wielrennen	4.700	3.600-6.000	4
6. Zwemmen ¹	3.900	2.900-5.100	3
7. Vechtsport (incl. boksen)	3.700	2.700-4.900	3
8. Motorsport/autosport/karten	3.000	2.100-4.100	2
9. Mountainbiken	2.800	1.900-3.800	2
10. Volleybal	2.600	1.800-3.600	2

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

¹ Blessures zwemmen inclusief tijdens zwembadbezoek² 95% betrouwbaarheidsinterval

Dat er jaarlijks veel SEH-bezoeken in verband met een blessure door bewegingsonderwijs plaats vinden is ook niet verrassend in het licht van de grote hoeveelheid scholieren die wekelijks aan bewegingsonderwijs doen. Het aantal SEH-bezoeken door bewegingsonderwijs daalt sinds 2009, zowel in het primair als in het voortgezet onderwijs, na een stijging vlak na de eeuwwisseling. Het aantal fracturen door bewegingsonderwijs in de laatste jaren laat echter een stijging zien. In het primair onderwijs is het aantal fracturen sinds 2000 met ongeveer een derde gestegen, in het voortgezet onderwijs met ongeveer de helft.

² Ledentalrapportage 2015, NOC*NSF (2016). Arnhem, NOC*NSF Unit Sportontwikkeling/Onderzoek

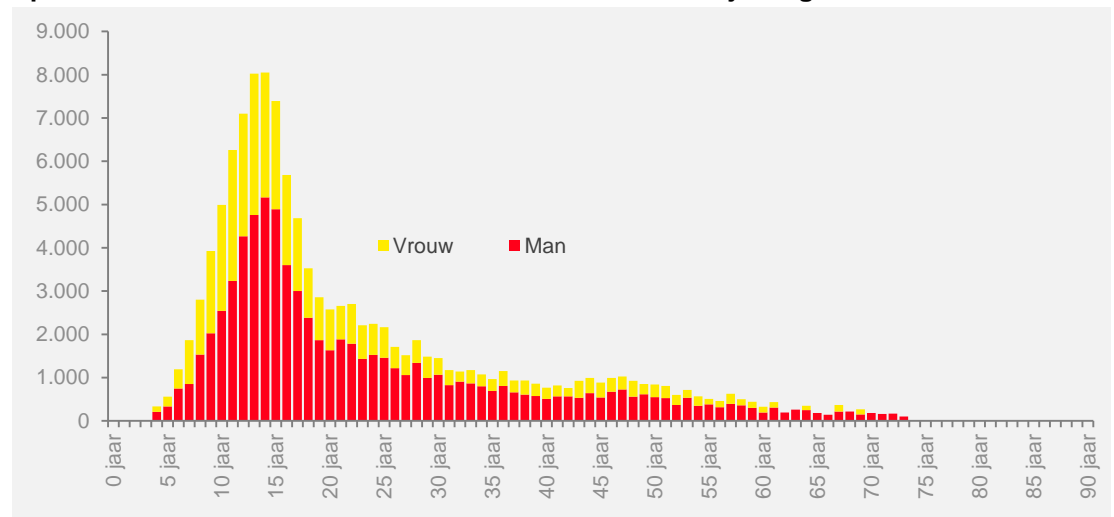
Veel sporttakken laten een vergelijkbaar dalend verloop in de tijd zien met sportblessures totaal. Voorbeelden van negatieve uitzonderingen zijn wielrennen, mountainbiken, hardlopen en fitness. Het aantal SEH-bezoeken in verband met een fractuur (zie paragraaf 1.1) is bij deze sporttakken gestegen en niet licht gedaald zoals geldt voor sport als totaal. Zo is het aantal SEH-bezoeken in verband met een fractuur bij wielrennen gestegen van rond 500 aan het begin van deze eeuw naar ongeveer 2.300 in 2016, dus meer dan vier keer zoveel. Bij mountainbiken, hardlopen en fitness is sprake van ongeveer een verdrievoudiging van het aantal SEH-bezoeken in verband met een fractuur.

1.2.2

Leeftijd en geslacht

De meerderheid van de geblesseerde sporters op de SEH-afdeling is jong. Ruim de helft (52%) was jonger dan 18 jaar (figuur 1.2). De gemiddelde leeftijd van de sporters was 23 jaar. Bijna twee derde van de geblesseerde sporters is man (63%). De verhouding verschilt wel per leeftijdsgroep (bijlage tabel 1) maar in alle leeftijdsgroepen is het aantal jongens/mannen groter dan het aantal meisjes/vrouwen. Uitzondering vormt de oudste leeftijdsgroep met evenveel mannen (49%) als vrouwen (51%). In de leeftijdsgroep 30-34 jaar is het aandeel mannen het grootst, namelijk 74 procent.

Figuur 1.2 Sportblessures: Aantal SEH-bezoeken in 2016 naar leeftijd en geslacht¹

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

¹ Geen aantal: aantal <100 te klein voor betrouwbare schatting

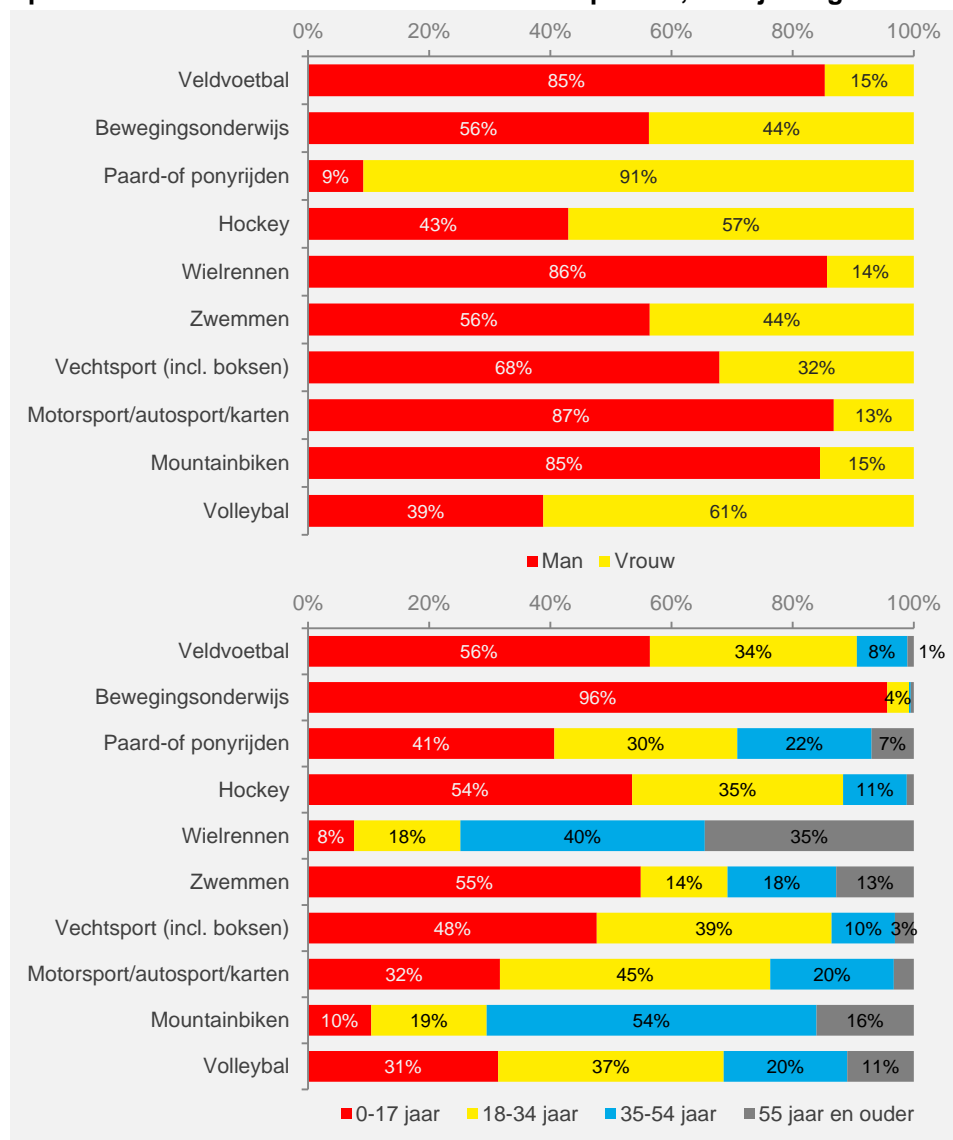
Uit eerdere analyses weten we dat ook na correctie voor verschillen in het aantal uren dat er sport wordt, mannen meer kans lopen op een blessure dan vrouwen en jongere sporters meer dan oudere (Factsheet Sportblessures 2013, VeiligheidNL). De reden voor de verschillen tussen mannen en vrouwen en tussen verschillende leeftijdsgroepen kan zijn dat mannen en specifieke leeftijdsgroepen meer risico lopen dan vrouwen en andere leeftijdsgroepen bij beoefening van dezelfde sport. Maar het kan ook zijn dat mannen en sporters van een bepaalde leeftijd meer risicovolle sporten beoefenen.

De man/vrouw verdeling bij de sporters die naar de SEH-afdeling komen met een blessure verschilt substantieel per sporttak, vooral door het verschil in aantallen mannen en vrouwen die aan bepaalde sporten doen. Zo zijn de geblesseerde voetballers (85%) en wielrenners (86%) in grote meerderheid man, geblesseerde ruiters (91%) en hockeyers (57%) daarentegen veel vaker vrouw (figuur 1.3, bijlage tabel 2). Ook wat betreft leeftijd zijn er verschillen tussen sporttakken. Logischerwijze is bij het bewegingsonderwijs vrijwel elk slachtoffer 17 jaar of jonger. Bij wielrennen

valt de grote groep 55-plussers op, bij mountainbiken de grote groep geblesseerden in de leeftijdsgroep 35-54 jaar (figuur 1.3, bijlage tabel 3).

Figuur 1.3

Sportblessures: SEH-bezoeken in 2016 naar sporttak, leeftijd en geslacht¹

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

1 Top 10 sporttakken; geen %: aantal <100 te klein voor betrouwbare schatting

1.2.3

Scenario

Bijna zes op de tien sporters op de SEH-afdeling liepen een blessure op door een val (59%), en één op de vijf door contact met een object (20%, vaak een bal of stick) (bijlage tabel 4). Twaalf procent raakte geblesseerd door lichamelijk contact, vaak door een trap of schop.

De verdeling over de scenario's verschilt per leeftijdsgroep (bijlage tabel 5). Zo komen blessures door lichamelijk contact vooral voor bij sporters tot 35 jaar, en blessures door een val van een fiets vooral bij sporters vanaf 35 jaar. Verder valt op dat het aandeel blessures doordat een sporter geraakt wordt door een bal afneemt met het toenemen van de leeftijd. Blessures door acute fysieke overbelasting komen relatief gezien weinig voor bij de jongste groep sporters, vergeleken met de andere leeftijdsgroepen. De verschillen tussen de leeftijdsgroepen worden veroorzaakt doordat in verschillende leeftijdsgroepen andere sporttakken populair zijn, maar

verschillen in motorische ontwikkeling en fysieke gesteldheid tussen jonge en oudere sporters zullen ook een rol spelen bij het ontstaan van de blessures.

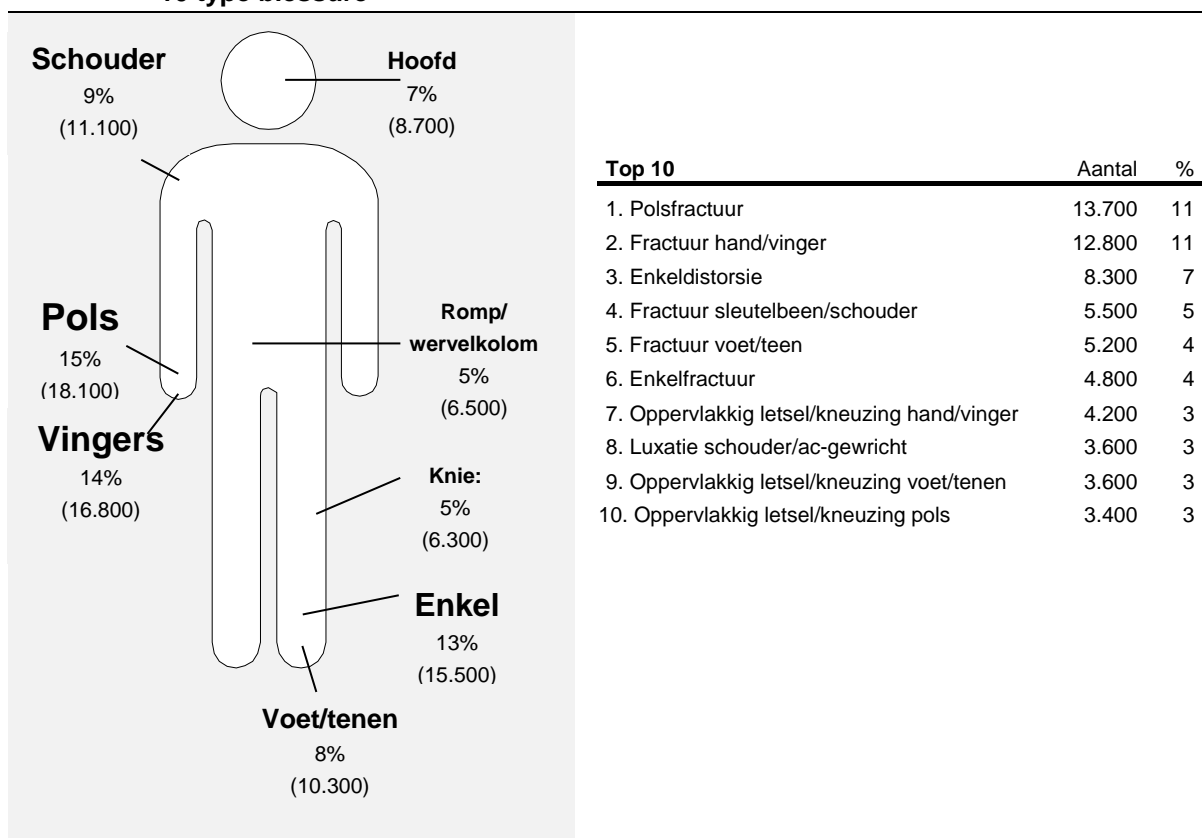
1.2.4

Blessures

Bijna de helft van alle blessures die in 2016 op een SEH-afdeling werden behandeld was een fractuur (46%). Op ruime afstand volgden oppervlakkige letsels (20%) en distorsies (12%). Blessures aan de bovenste extremiteiten kwamen het meeste voor (51%), vooral aan de pols (15%) en vinger(s) (14%). Blessures aan de onderste extremiteiten (32%) waren vaak blessures aan de enkel (13%).

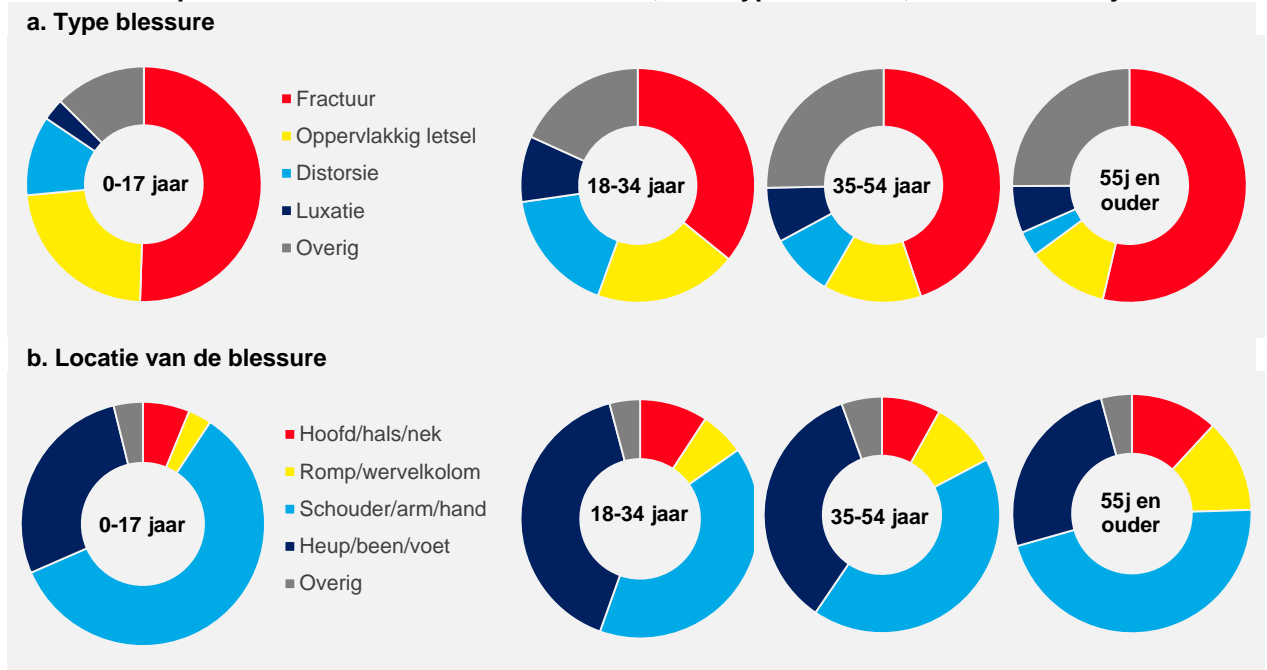
De meest voorkomende blessure waarmee sporters op de SEH-afdeling belandden in 2016 was de polsfractuur, ruim één op de tien geblesseerde sporters op de SEH-afdeling brak zijn of haar pols (figuur 1.4). Ook een fractuur van de hand of één of meerdere vingers kwam veel voor, evenals enkeldistorsies.

Figuur 1.4 Sportblessures: SEH-bezoeken in 2016 naar meest voorkomende locaties en top 10 type blessure

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

Net als bij de scenario's zien we ook bij de blessures verschillen tussen leeftijdsgroepen (figuur 1.5a, bijlage tabellen 6 en 9). Opvallend is het grote aandeel SEH-bezoeken in verband met een fractuur bij de jongste en oudste sporters, oppervlakkige letsels bij de jongste sporters en distorsies bij de leeftijdsgroep 18-34 jaar. Figuur 1.5b laat zien dat de jongste sporters relatief vaak een blessure hebben aan de bovenste extremiteiten en de leeftijdsgroep 18-34 jaar vaak aan de onderste extremiteiten. Het aandeel SEH-bezoeken in verband met blessures aan de hoofd/hals/nek-regio en de romp/wervelkolom nam ruwweg toe met het toenemen van de leeftijd.

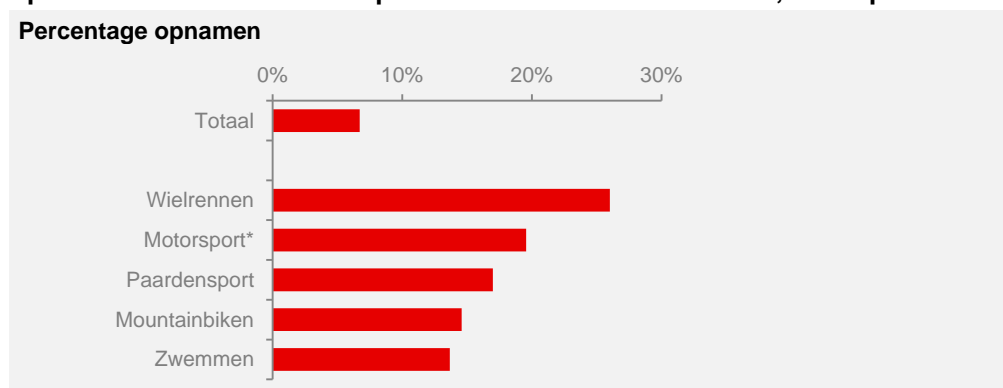
Figuur 1.5 Sportblessures: SEH-bezoeken in 2016, naar type blessure, locatie en leeftijd

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

1.3 Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek

1.3.1 Sporttakken

Gemiddeld werd zeven procent van de geblesseerde sporters na SEH-behandeling opgenomen in het ziekenhuis. Voor enkele sporttakken ligt dit percentage een stuk hoger. Het percentage opnamen na SEH-behandeling is een indicatie voor de relatieve ernst van de blessures in een bepaalde sporttak. Sporttakken met een hoog percentage opnamen zijn wielrennen (26%), motorsport (20%), paardensport (17%), mountainbiken (15%) en zwemmen (14%). Sporten met een laag aandeel ziekenhuisopnamen zijn bijvoorbeeld hockey (2%) en veldvoetbal (3%).

Figuur 1.6 Sportblessures: Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek in 2016, naar sporttak

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

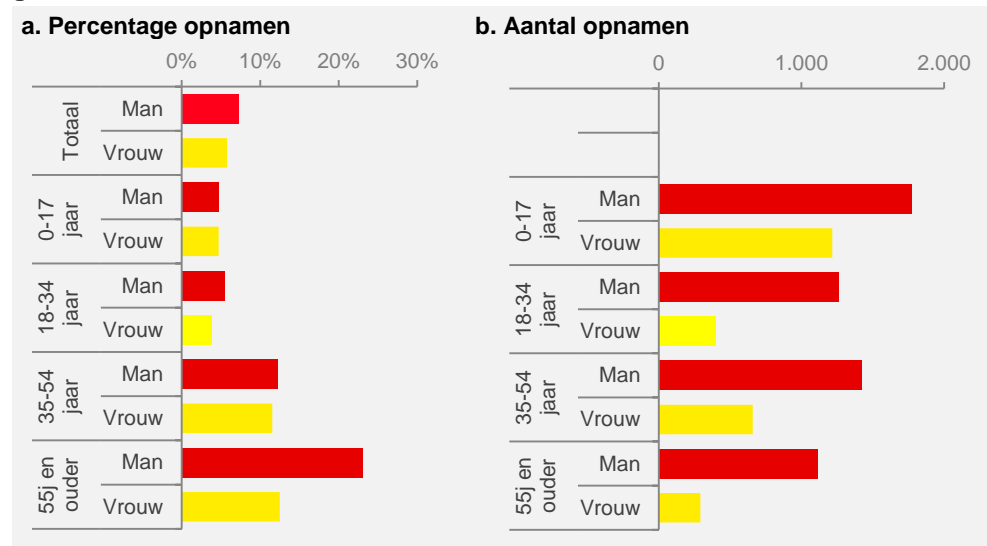
1.3.2 Leeftijd en geslacht

Meer mannen (68%, 5.600) dan vrouwen (32%, 2.600) werden in het ziekenhuis opgenomen en meer jongere dan oudere sporters (figuur 1.7; bijlage tabel 25). Jongens (0-17 jaar) werden in 2016 het vaakst na behandeling op de SEH-afdeling opgenomen in het ziekenhuis. In relatieve zin is het beeld heel anders; het

opnamepercentage was bij mannen (7%) en vrouwen (6%) bijna even groot en bij oudere sporters veel hoger dan bij jongere sporters. Mannen van 55 jaar en ouder liepen de grootste kans dat een opname nodig was na behandeling op de SEH-afdeling. Een hoger opnamepercentage wijst op meer ernstige blessures. De verschillen tussen mannen en vrouwen en tussen leeftijdsgroepen kunnen te maken hebben met de sporttakken (meer of minder risicovolle sporten) die beoefend worden maar ook met wijze waarop er gesport wordt door mannen en vrouwen, en in de verschillende leeftijdsgroepen.

Figuur 1.7

Sportblessures: Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek in 2016, naar leeftijd en geslacht

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

1.3.3

Scenario

Bijna drie kwart van de ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek vonden plaats voor een blessure opgelopen door een val (73%; bijlage tabel 26). Daarbinnen vallen 'val van fiets' en 'val van dier' op vanwege het absolute aantal opnamen (1.400 respectievelijk 1.100) maar ook door de hoge opnamepercentages (20% respectievelijk 19%). Dit sluit aan bij de constatering dat onder andere wielrennen, paardensport en mountainbiken tot relatief veel opnamen leidden (zie 1.3.1). Alleen (bijna)verdrinking (94%) en contact met een onderdeel van een motorvoertuig (35%) leidden tot een hoger aandeel opnamen, echter het aantal opnamen is bij deze scenario's veel kleiner, namelijk bij beide 100 ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek.

1.3.4

Blessures

In de helft van de gevallen vonden de ziekenhuisopnamen plaats in verband met een fractuur (52%), één op de vijf in verband met hersenletsel (19%; bijlage, tabel 27). Verhoudingswijs vonden de meeste ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek plaats in verband met ernstig schedel/hersenletsel (opnamepercentage 85%) of orgaanletsel (opnamepercentage 79%). Dit betrof 400, respectievelijk 600 opnamen in 2016.

1.4

Doden door sport

In 2016 overleden in Nederland 20 personen door uitoefening van hun sport. Tabel 1.2 geeft het aantal doden per sporttak weer. Vooral wielrenners en zwemmers waren het slachtoffer van een noodlottig ongeval. Daarnaast overleden in hetzelfde jaar nog 15 Nederlanders tijdens sporten in het buitenland, vooral bergbeklimmers en duikers.

Tabel 1.2 Dodelijke ongevallen door sport 2016¹, binnen- en buitenland

Nederland	Aantal	Buitenland	Aantal
Wielrennen	5	Bergbeklimmen	5
Zwemmen	4	Duiken	3
Motorsport	3	Snorkelen	2
Duiken	3	Snowboarden	2
Parachutespringen/parasailen	2	Zeilen	2
Paardrijden	1	Wielrennen	1
Mountainbiken	1		
Zeilen	1		
Totaal	20	Totaal	15

Bron: Krantenknipselregistratie 2016, VeiligheidNL

1 Sporters die tijdens het sporten overlijden door een hartstilstand worden hier niet meegenomen; dit wordt niet gezien als letsel door sport/sportblessure

1.5 Kosten van sportblessures

Sportblessures leiden jaarlijks tot hoge maatschappelijke kosten, zowel door medische kosten als kosten door arbeidsverzuim. In totaal leidden sportblessures die werden behandeld op de SEH-afdeling of waarvoor een sporter werd opgenomen in het ziekenhuis in 2016 tot € 150 miljoen aan medische kosten, en € 190 miljoen aan kosten door verzuim. In totaal kostten sportblessures die in het ziekenhuis behandeld zijn dus rond de € 340 miljoen.

De kosten van blessures verschillen per sporttak en per type letsel. Tabel 1.3 toont een overzicht van de tien sporttakken die verantwoordelijk zijn voor de grootste totale kosten. Voetbal is de sporttak met de hoogste totale kosten, vooral door het groot aantal SEH-behandelingen n.a.v. voetbal. Wielrennen is de op één na duurste sport, maar dit is vooral een gevolg van de ernst van de blessures (hoge gemiddelde kosten per blessure) en niet van het groot aantal wielerblessures. Bewegingsonderwijs komt in de top tien voor vanwege het groot aantal SEH-behandelingen. De gemiddelde kosten van een blessure door bewegingsonderwijs zijn relatief laag, en de verzuimkosten uiteraard ook, omdat scholieren in het algemeen geen arbeidsverzuim kennen.

Tabel 1.3 Sportblessures; maatschappelijke kosten¹ (in euro) naar sporttak

	Totale maatschappelijke kosten ¹	Gemiddelde direct medische kosten ¹	Gemiddelde verzuimkosten ¹
Veldvoetbal	104.000.000	1.000	1.900
Wielrennen	60.000.000	2.800	8.500
Paard-of ponyrijden	43.000.000	1.700	3.800
Mountainbiken	28.000.000	2.000	7.500
Motorsport	22.000.000	1.800	5.300
Bewegingsonderwijs	17.000.000	900	400
Hockey	16.000.000	900	1.600
Zwemmen	13.000.000	1.400	1.800
Hardlopen	10.000.000	1.400	4.000
Vechtsport	9.100.000	900	1.900

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL; Letsellastmodel 2016, VeiligheidNL i.s.m. ErasmusMC
1 Directe medische kosten en verzuimkosten van sportblessures die werden behandeld op de SEH-afdeling of waarvoor een sporter werd opgenomen in het ziekenhuis

De medische kosten van blessures verschillen per type blessure waarmee een sporter op de SEH-afdeling komt. Tabel 1.4 geeft de belangrijkste blessurelocaties weer, met de totale en gemiddelde medische kosten.

Tabel 1.4

Sportblessures; Directe medische kosten¹ (in euro) naar locatie van de blessure

	Totale directe medische kosten ¹	Gemiddelde directe medische kosten ¹
Hand/vingers	20.000.000	900
Pols	18.000.000	900
Schouder/sleutelbeen/ac-gewricht	17.000.000	1.400
Enkel	15.000.000	1.000
Bovenarm/elleboog/onderarm	13.000.000	1.200
Onderbeen	10.000.000	1.900
Heup/bovenbeen	8.400.000	4.200
Knie	7.700.000	1.200
Voet/tenen	7.200.000	700

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL; Letsellastmodel 2016, VeiligheidNL i.s.m. ErasmusMC
 1 Directe medische kosten van sportblessures die werden behandeld op de SEH-afdeling of waarvoor een sporter werd opgenomen in het ziekenhuis

2

Veldvoetbal

2.1 SEH-bezoeken

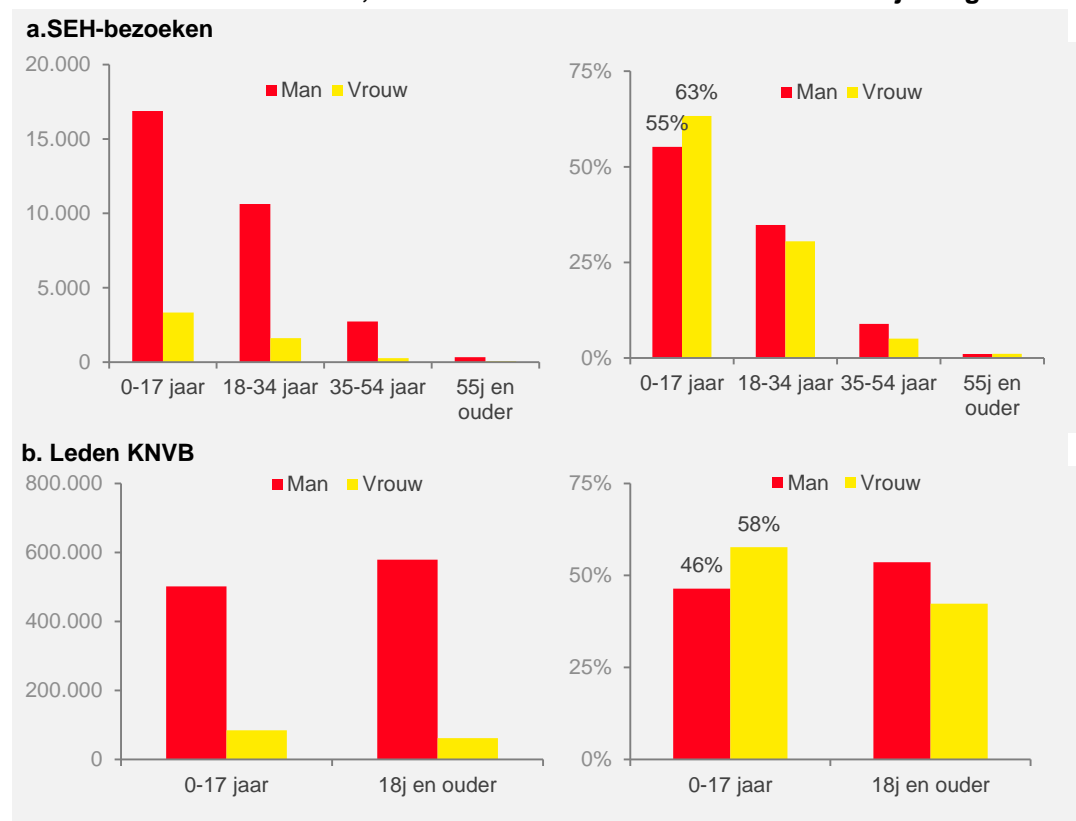
2.1.1 Leeftijd en geslacht

Zoals al eerder vermeld vonden in 2016 35.800 SEH-bezoeken plaats in verband met een blessure opgelopen tijdens veldvoetbal. In ruim de helft van de gevallen betrof het een voetballer (m/v) onder de achttien jaar (56%) en in één op de zeven gevallen was het slachtoffer een meisje/vrouw (15%). Zowel bij de mannen als de vrouwen neemt het aantal SEH-bezoeken af met het toenemen van de leeftijd, het aandeel slachtoffers onder de achttien is bij de vrouwen (63%) groter dan bij de mannen (55%); figuur 2.1).

Recente gegevens over het aantal uren dat er gevoetbald wordt door mannen en vrouwen en in de verschillende leeftijdsgroepen ontbreken. Wel hebben we informatie over de leden van de KNVB in 2015 (figuur 2.1b). Een combinatie van deze gegevens met die over het SEH-bezoeken geeft aanwijzingen dat onder vrouwen (55%) verhoudingsgewijs meer voetballers onder 18 jaar zijn dan onder de mannen (46%). Dit kan een verklaring zijn voor het hogere aandeel SEH-bezoeken onder jonge voetbalsters vergeleken bij jonge voetballers.

Figuur 2.1

Blessures door veldvoetbal; SEH-bezoeken en leden KNVB naar leeftijd en geslacht

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL; Ledental rapportage 2015, NOC-NSF

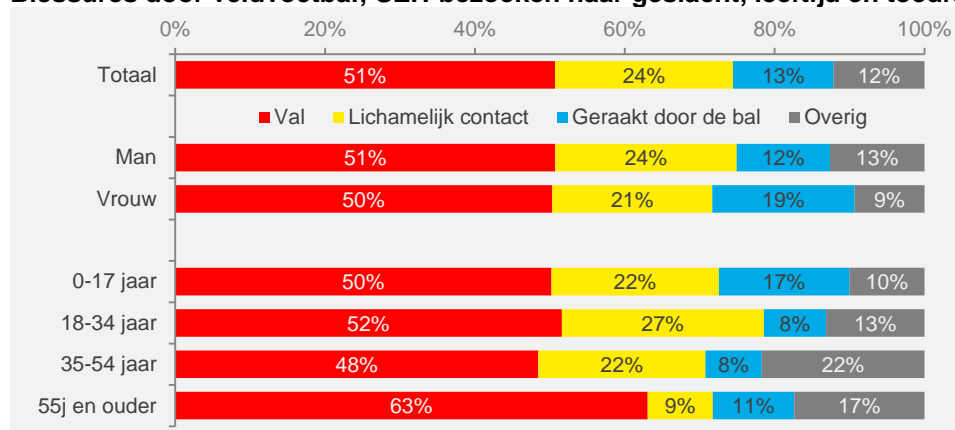
2.1.2

Scenario

De helft van de veldvoetballers kwam in 2016 naar de SEH-afdeling in verband met een blessure door een val (51%), vaak zwikken (bijlage tabel 11). Lichamelijk contact kwam in één op de vier gevallen voor (24%), vooral blessures door een trap/schop. Een blessure door contact met de bal kwam om de derde plaats (13%). Er zijn wat het ontstaan van de blessures betreft verschillen tussen mannen en vrouwen, en verschillen tussen de leeftijdsgroepen (figuur 2.2). Mannen liepen relatief vaker een blessure op door lichamelijk contact dan vrouwen, vrouwen vaker doordat ze geraakt werden door een bal. Wat leeftijd betreft valt vooral het hoge aandeel blessures door lichamelijk contact in de leeftijdsgroep 18-34 jaar, het hoge aandeel blessures door contact met de bal bij de jongste voetballers en het hoge aandeel blessures door een val bij de oudste leeftijdsgroep op.

Figuur 2.2

Blessures door veldvoetbal; SEH-bezoeken naar geslacht, leeftijd en toedracht

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

2.1.3

Blessures

Voetbal leidde in 2016 vooral tot fracturen (46%), oppervlakkige letsels (20%) en distorsies (17%) die op een SEH-afdeling moesten worden behandeld (bijlage, tabel 12). Bijna de helft van de blessures bevond zich aan de bovenste extremiteiten (47%, 16.800), een iets kleiner aandeel aan de onderste extremiteiten (43%) (bijlage, tabel 13). Enkelblessures (18%) kwamen het meeste voor op de voet gevolgd door polsblessures (17%). Op enige afstand volgden blessures aan vingers (12%) en schouder/sleutelbeen (9%). Knieblessures kwamen op plaats vijf (8%).

Combinatie van type en locatie van de blessure leidt tot de volgende top 5:

1. Polsfractuur (13%)
2. Enkeldistorsie (10%)
3. Fractuur hand/vinger(10%)
4. Fractuur voet/teen (5%)
5. Enkelfractuur (5%)

Welke blessure het meeste voorkomt is afhankelijk van de leeftijdsgroep en is verschillend voor mannen en vrouwen. Zo stond in 2016 in leeftijdsgroep 17-34 jaar en bij de vrouwen niet de polsfractuur maar de enkeldistorsie bovenaan en bij de leeftijdsgroep 35-54 jaar de achillespeesblessure. Bij de oudste voetballers zijn de aantallen te klein voor dergelijk uitspraak.

2.2

Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek

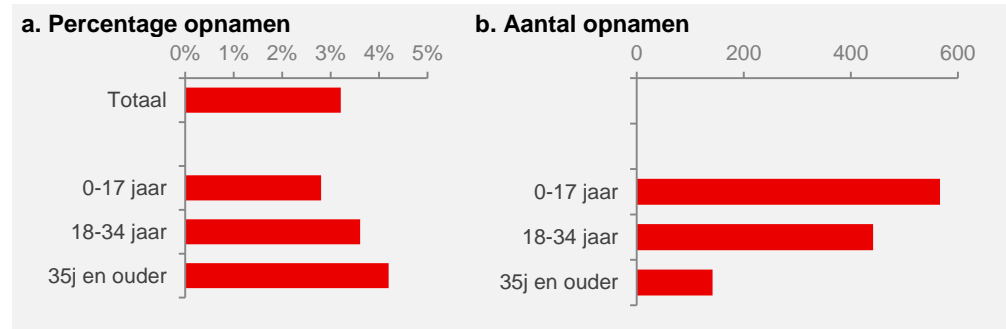
In 2016 werd in drie procent van gevallen de veldvoetballer na behandeling op de SEH-afdeling opgenomen in het ziekenhuis, wat neerkwam op 1.100

ziekenhuisopnamen. Voor sport als totaal bedroeg het opnamepercentage zeven procent. Dit betekent dat de blessures door veldvoetbal, vergeleken met blessures door sport in het algemeen, relatief lichte blessures waren.

Mannen werden zowel absoluut als relatief vaker opgenomen in het ziekenhuis dan vrouwen (bijlage, tabel 29). Het aantal opnamen nam af met het toenemen van de leeftijd, het *aandeel* opnamen nam daarentegen toe met het toenemen van de leeftijd (figuur 2.3). Dit betekent dat onder jonge voetballers weliswaar de meeste ernstige blessures voorkwamen maar dat slechts een relatief klein deel was van het totale aantal dat op een SEH-afdeling werden behandeld.

Figuur 2.3

Blessures door veldvoetbal: Ziekenhuisopnamen na SEH in 2016, naar leeftijd

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

De meeste ziekenhuisopnamen vonden plaats in verband met een blessure door een val tijdens het voetballen (50%; bijlage, tabel 30). Lichamelijk contact leidde in relatieve zin tot de meeste ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek oftewel de blessures door lichamelijk contact waren relatief vaak ernstig (opnamepercentage 4%). Fracturen leidden tot meer dan de helft van de opnamen (55%). In bijna de helft van de gevallen vond de ziekenhuisopname na SEH-bezoek plaats in verband met een blessure aan de onderste extremiteiten (46%). Hersenletsel, fracturen aan het onderbeen en achillespeesletsel leidden relatief tot de meeste opnamen (opnamepercentage beide 27%), dit zijn dus vaak ernstige blessures.

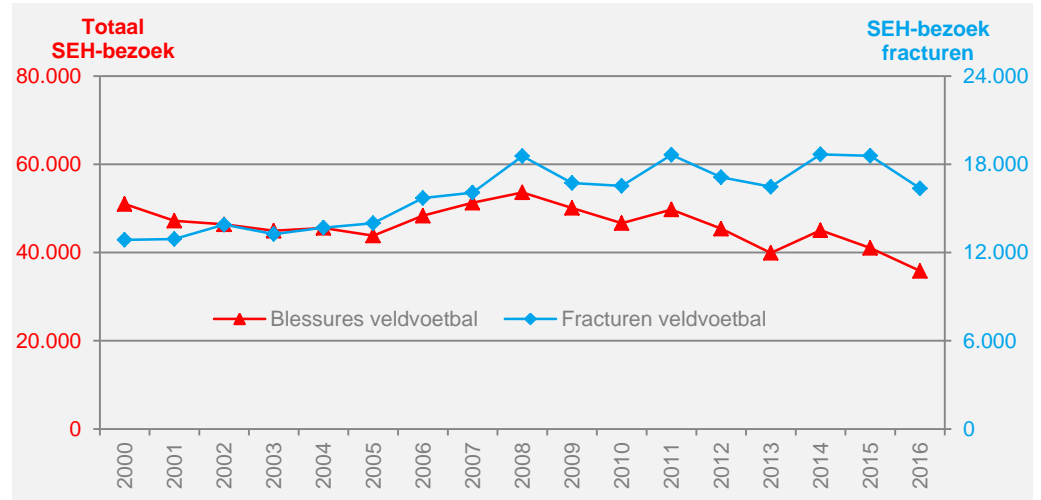
2.3

Trend

Het aantal SEH-bezoeken voor een blessure opgelopen tijdens veldvoetbal is sinds het begin van de eeuw met ongeveer een derde afgenomen. Zoals echter in Hoofdstuk 1 is aangegeven, wordt deze trend in de meest recente jaren beïnvloed door veranderingen in de Nederlandse gezondheidszorg. Daarom toont figuur 2.4 ook hier de trend in fracturen waarvoor een veldvoetballer de SEH-afdeling bezocht. Dit aantal lijkt sinds 2000 gestegen. De laatste jaren schommelt het aantal fracturen door veldvoetbal tussen de 16- en 18 duizend.

Figuur 2.4

Blessures door veldvoetbal: Trend SEH-bezoeken (totaal, fracturen)

Bron: Letsel Informatie Systeem 2000-2016, VeiligheidNL

3

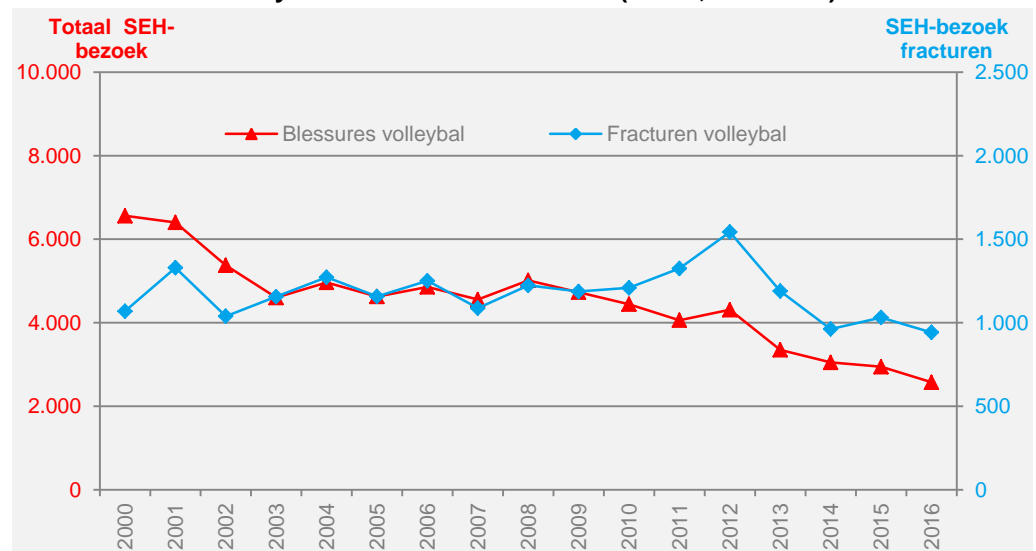
Volleybal

In 2016 vonden 1.800 – 3.600 SEH-bezoeken plaats naar aanleiding van een blessure opgelopen tijdens volleybal. Wegens een te klein aantal geregistreerde gevallen is het niet mogelijk een exacte landelijke schatting te geven. De blessurecijfers geven een indicatie dat er meer vrouwen dan mannen geblesseerd raakten (wat overeenkomt met de ledenaantallen van de NEVOBO), dat twee derde van de geblesseerden jonger was dan 35 jaar, en dat bijna de helft van de blessures werd opgelopen door een val en ruim een derde doordat een lichaamsdeel geraakt was door een bal. Volleyballers liepen het vaakst een fractuur op aan hand of vingers, of een enkeldistorsie.

Het aantal volleybalblessures op de SEH-afdeling is sinds de eeuwwisseling gedaald (figuur 3.1). Het aantal fracturen door volleybal laat de laatste jaren een sterke daling zien.

Figuur 3.1

Blessures door volleybal: Trend SEH-bezoeken (totaal, fracturen)

Bron: Letsel Informatie Systeem 2000-2016, VeiligheidNL

4

Hardlopen

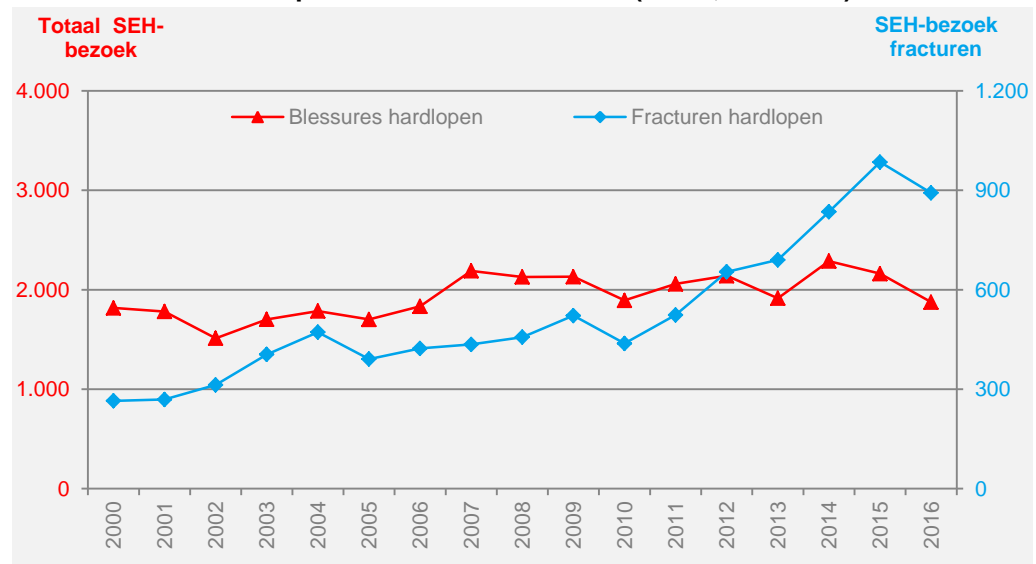
Hardlopen is een sport waarbij relatief veel blessures worden opgelopen. Dit komt enerzijds door het groot aantal Nederlanders dat aan hardlopen doet, maar ook doordat hardlopers een relatief grote kans (aantal blessures per 1.000 uur hardlopen) hebben om een blessure op te lopen tijdens het uitoefenen van hun sport. Hardloophblessures ontstaan echter ook vaak geleidelijk, bijvoorbeeld door overbelasting, en hardloophblessures zijn relatief lichte blessures. Om die redenen verschijnen geblesseerde hardlopers veel minder vaak op de SEH-afdeling dan veel andere sporters, die vaker een acute of ernstige blessure oplopen. Hardlopers die op een SEH-afdeling behandeld worden vormen een zeer selecte groep. Vanwege het geringe aantal hardlopers dat SEH-behandeling noodzakelijk acht, laten deze gegevens een exacte landelijke schatting en een uitgebreide beschrijving en uitsplitsing niet toe.

In 2016 vonden 1.200 - 2.700 SEH-bezoeken plaats voor de behandeling van een blessure opgelopen tijdens hardlopen. De cijfers geven aanwijzingen dat onder de geblesseerden de leeftijdsgroep 35-54 jaar het grootst was, de meeste blessures het gevolg waren van een val en enkelblessures het meeste voorkwamen. In 100-200 gevallen was in 2016 de blessure zodanig dat hardlopers na behandeling op de SEH-afdeling werden opgenomen in het ziekenhuis.

Het aantal hardlopers met een blessure op de SEH-afdeling schommelt al sinds de eeuwwisseling rond de 2.000 per jaar. Het aantal SEH-behandelingen voor fracturen door hardlopen is sterk gestegen in de laatste 15 jaar.

Figuur 4.1

Blessures door hardlopen: Trend SEH-bezoeken (totaal, fracturen)

Bron: Letsel Informatie Systeem 2000-2016, VeiligheidNL

5

Fitness

Fitness is de sport met het grootste aantal beoefenaars in Nederland. Om die reden lopen fitnessers in totaal veel blessures op. Het aantal fitnessblessures waarvoor SEH-behandeling noodzakelijk is is echter beperkt, veel fitnessblessures ontstaan geleidelijk of zijn niet ernstig genoeg voor een SEH-bezoek. Het aantal fitnessers op de SEH-afdeling was in 2016 onvoldoende groot voor een exacte landelijke schatting.

In 2016 vonden in Nederland 1.100 – 2.500 SEH-bezoeken plaats in verband met een blessure opgelopen tijdens fitness, iets vaker door mannen dan door vrouwen. De meeste geblesseerde fitnessers waren in de leeftijd 18 tot en met 34 jaar.

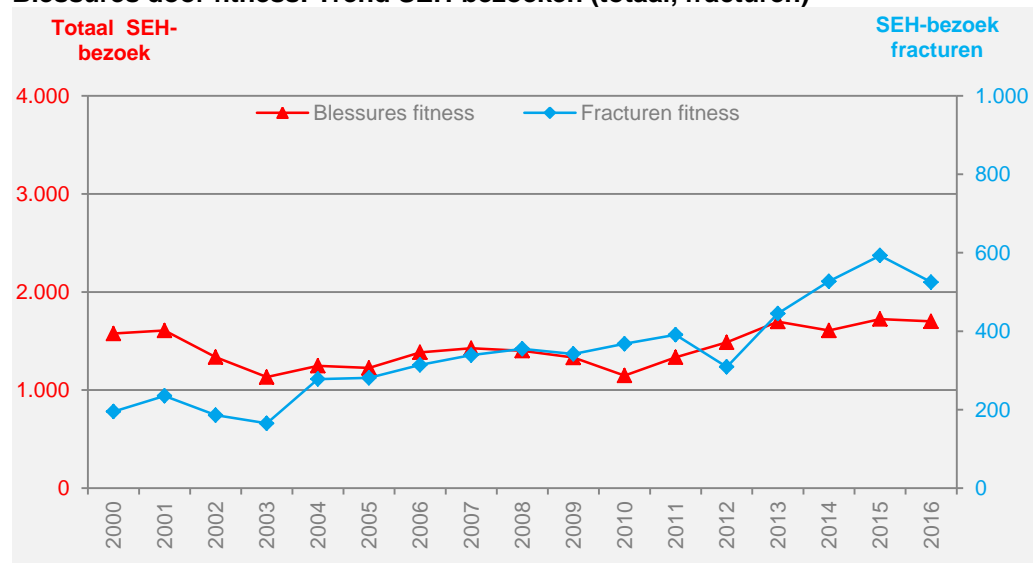
De meeste fitnessblessures ontstonden door een val (vaak verzwikking), door contact met een object (vaak een halter), of door acute fysieke (over)belasting. Geblesseerde fitnessers liepen vooral fracturen op, maar ook luxaties, distorsies en oppervlakkig letsel zijn veel voorkomende fitnessblessures die op de SEH-afdeling gezien worden.

In 100-200 gevallen was in 2016 de blessure door fitness zodanig dat na behandeling op de SEH-afdeling een opname in het ziekenhuis nodig was.

Het aantal SEH-behandelingen naar aanleiding van een fitnessblessure is licht hoger dan in 2000, na een tijdelijke daling in de periode 2003-2010 (figuur 5.3). Het aantal fracturen is relatief gestegen.

Figuur 5.3

Blessures door fitness: Trend SEH-bezoeken (totaal, fracturen)

Bron: Letsel Informatie Systeem 2000-2016, VeiligheidNL

6

Tennis

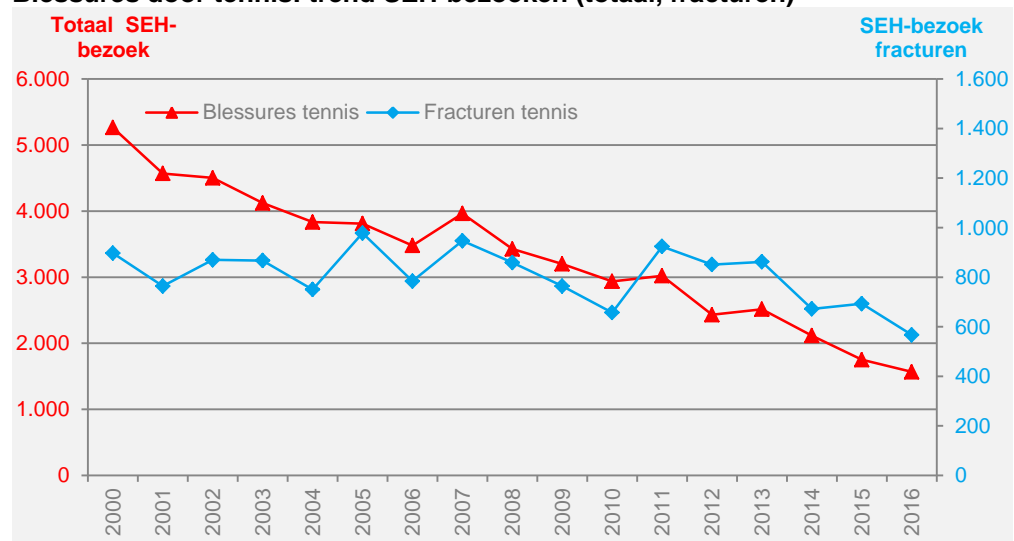
In 2016 werden in Nederland naar schatting tussen de 900 en 2.300 tennissers voor een blessure behandeld op een SEH-afdeling. De gegevens laten een exacte landelijke schatting niet toe.

Iets meer mannen dan vrouwen raakten geblesseerd, en een groot deel was ouder dan 55 jaar. Tennisblessures waarvoor SEH-behandeling noodzakelijk is, worden in groten getale opgelopen door een val (struikelen, zwikken, uitglijden). De rest wordt vooral geraakt door een object (een bal of racket), of raakt geblesseerd door acute fysieke (over)belasting. Tennissers bezoeken de SEH-afdeling voornamelijk vanwege een fractuur, een distorsie of spier-/peesletsel. De meeste blessures ontstonden aan de enkel, pols, knie en achillespees.

Naar schatting was voor enkele tientallen tennisblessures een ziekenhuisopnamen nodig na de behandeling op de SEH-afdeling.

Het aantal SEH-behandelingen naar aanleiding van tennisblessures is sinds het begin van de eeuw fors gedaald. In figuur 6.3 is te zien dat ook het aantal fracturen door tennis in dezelfde periode is afgenomen, hoewel niet zo sterk als het totaal aan blessures.

Figuur 6.3 Blessures door tennis: trend SEH-bezoeken (totaal, fracturen)

Bron: Letsel Informatie Systeem 2000-2016, VeiligheidNL

Bijlage 1 SEH-bezoeken

Tabel 1 Sportblessures: SEH-bezoeken naar leeftijd en geslacht

	Man			Vrouw			Totaal		
	Aantal	Kolom %	Rij %	Aantal	Kolom %	Rij %	Aantal	Kolom %	Rij %
0-4 jaar	400	<1	61	200	<1	39	600	<1	100
5-9 jaar	5.500	7	53	4.800	11	47	10.300	9	100
10-14 jaar	20.000	26	58	14.500	33	42	34.400	28	100
15-19 jaar	15.700	20	65	8.400	19	35	24.100	20	100
20-24 jaar	8.300	11	67	4.100	9	33	12.400	10	100
25-29 jaar	6.100	8	69	2.700	6	31	8.700	7	100
30-34 jaar	4.500	6	74	1.500	3	26	6.000	5	100
35-39 jaar	3.300	4	69	1.500	3	31	4.800	4	100
40-44 jaar	2.800	4	66	1.400	3	34	4.300	4	100
45-49 jaar	3.100	4	67	1.600	4	33	4.700	4	100
50-54 jaar	2.300	3	66	1.200	3	34	3.500	3	100
55-59 jaar	1.700	2	69	800	2	31	2.500	2	100
60-64 jaar	1.200	2	70	500	1	30	1.700	1	100
65-69 jaar	900	1	64	500	1	36	1.400	1	100
70-74 jaar	700	<1	71	300	<1	29	900	<1	100
75-79 jaar	200	<1	61	100	<1	39	300	<1	100
80 jaar en ouder	100	<1	49	100	<1	51	300	<1	100
Totaal	76.800	100	63	44.300	100	37	121.000	100	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

Tabel 2 Sportblessures: SEH-bezoeken naar sporttak en geslacht¹

	Totaal			Man	Vrouw
	Aantal	95%BI	Kolom%	Rij%	Rij%
Totaal	121.000	115.000 - 127.000	100	63	37
Veldvoetbal	35.800	34.900-36.800	30	85	15
Bewegingsonderwijs	13.500	11.500-15.600	11	56	44
Paard-of ponyrijden	7.700	6.300-9.400	6	9	91
Hockey	6.400	5.100-7.900	5	43	57
Wielrennen	4.700	3.600-6.000	4	86	14
Zwemmen		2.900-5.100	3	56	44
Vechtsport (incl. boksen)		2.700-4.900	3	68	32
Motorsport/autosport/karten		2.100-4.100	2	87	13
Mountainbiken		1.900-3.800	2	85	15
Volleybal		1.800-3.600	2	39	61

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

1 Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 3 Sportblessures: SEH-bezoeken naar sporttak en leeftijd¹

	55 jaar en				Aantal	Totaal	
	0-17 jaar	18-34 jaar	35-54 jaar	ouder		95%BI ²	%
	%	%	%	%			
Totaal	52	28	14	6	121.000	115.000 - 127.000	100
Veldvoetbal	56	34	8	1	35.800	34.900-36.800	100
Bewegingsonderwijs	96	4			13.500	11.500-15.600	100
Paard-of ponyrijden	41	30	22	7	7.700	6.300-9.400	100
Hockey	54	35	11		6.400	5.100-7.900	100
Wielrennen	8	18	40	35	4.700	3.600-6.000	100
Zwemmen	55	14	18	13		2.900-5.100	100
Vechtsport (incl. boksen)	48	39	10	3		2.700-4.900	100
Motorsport/autosport/karten	32	45	20	3		2.100-4.100	100
Mountainbiken	10	19	54	16		1.900-3.800	100
Volleybal	31	37	20	11		1.800-3.600	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

1 Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

2 95% betrouwbaarheidsinterval

Tabel 4 Sportblessures: SEH-bezoeken naar scenario

	Aantal	%
Val	71.200	59
<i>Zwikken</i>	11.300	9
<i>Val van tweewieler</i>	9.000	7
van fiets	7.000	6
van racefiets	4.000	3
van mountainbike	2.500	2
<i>Val van dier</i>	6.000	5
van paard, pony	5.900	5
<i>Val door sprong</i>	4.600	4
van gymtoestel	600	<1
van speeltoestel	400	<1
van trampoline	300	<1
<i>Struikelen</i>	3.500	3
over bal	400	<1
<i>Val van hoogte, val uit, van</i>	3.100	3
van gymtoestel	1.200	1
van speeltoestel	400	<1
<i>Uitglijden</i>	2.000	2
<i>Val, overig</i>	31.600	26
op skeeler, skate, skateboard	5.000	4
met ski, snowboard	1.800	1
op step, waveboard	1.800	1
door duw	1.000	<1
Contact met object	24.300	20
<i>Geraakt door bewegend object</i>	18.100	15
door bal	13.800	11
door racket, stick, club, bat	1.400	1
door (ijs)hockeystick	1.300	1
door (onderdeel van) motorvoertuig	300	<1
<i>Stoten tegen stilstaand object</i>	4.500	4
tegen muur	700	<1
tegen (lantaarn)paal	300	<1
<i>Beknelling</i>	1.100	<1
<i>Snijden aan object</i>	500	<1
Overig scenario	25.600	21
<i>Lichamelijk contact</i>	14.300	12
trap, schop	4.700	4
botsing	1.700	1
slag, klap, stomp	1.000	<1
hoofden tegen elkaar	300	<1
<i>Contact met dier</i>	1.000	<1
contact met een paard, pony	900	<1
paard, pony op voet	400	<1
<i>Acute fysieke belasting</i>	4.800	4
Totaal	121.000	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

Tabel 5 Sportblessures: SEH-bezoeken naar scenario en leeftijd¹

	0-17 jaar		18-34 jaar		35-54 jaar		55 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Val	36.900	58	17.800	53	11.100	64	5.400	76	71.200	59
Zwikken	4.700	7	4.500	13	1.700	10	400	6	11.300	9
Val van fiets	900	1	1.200	4	3.100	18	1.800	26	7.000	6
Val van paard, pony	2.500	4	1.700	5	1.300	7	400	6	5.900	5
Val door sprong	2.800	5	1.300	4	300	2			4.600	4
Struikelen	2.200	3	500	2	400	3	300	5	3.500	3
Val van hoogte, val uit, van <i>van gymtoestel</i>	2.300 1.100	4 2	400	1	200	1	100	2	3.100 1.200	3 1
Uitglippen	1.000	2	300	<1	400	3	300	4	2.000	2
Val, overig	20.500	32	7.800	23	3.600	21	1.900	26	33.800	28
<i>op skeeler, skate, skateboard</i>	3.400	5	800	2	600	3	300	5	5.000	4
<i>met ski, snowboard</i>	700	1	500	1	500	3	200	3	1.800	1
<i>op step, waveboard</i>	1.400	2			200	1			1.800	1
<i>door duw</i>	700	1	200	<1					1.000	<1
Contact met object	14.700	23	6.300	19	2.500	14	800	12	24.300	20
Geraakt door bewegend object	11.200	18	4.700	14	1.600	9	500	8	18.100	15
<i>door bal</i>	9.100	14	3.400	10	1.000	6	300	4	13.800	11
<i>door (ijs)hockeystick</i>	800	1	400	1					1.300	1
Stoten tegen stilstaand object	2.500	4	1.100	3	700	4	200	3	4.500	4
Beknelling	600	<1	300	<1	100	<1			1.100	<1
Contact met object, overig			100	<1					200	<1
Overig scenario	11.600	18	9.400	28	3.700	22	900	12	25.600	21
Lichamelijk contact	7.500	12	5.500	16	1.100	7	100	2	14.300	12
<i>trap, schop</i>	2.600	4	1.700	5	400	2			4.700	4
<i>botsing</i>	900	1	700	2	200	1			1.700	1
<i>slag, klap, stomp</i>	500	<1	300	1					1.000	<1
Acute fysieke belasting	1.400	2	1.700	5	1.300	8	400	5	4.800	4
Contact met dier	300	<1	400	1	300	2			1.000	<1
Overig/onbekend	2.400	4	1.800	5	1.000	6	300	4	5.500	5
Totaal	63.100	100	33.500	100	17.300	100	7.200	100	121.000	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

¹ Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 6 Sportblessures: SEH-bezoeken naar type blessure

	Aantal	%
Fractuur	55.500	46
Oppervlakkig letsel	24.300	20
Distorsie	14.400	12
Luxatie	6.700	6
Spier- of peesletsel	5.500	5
Hersenletsel	3.600	3
<i>Trauma capitis/licht hersenletsel</i>	3.100	3
<i>Ernstig schedel-/hersenletsel</i>	500	<1
Open wond	3.500	3
Organletsel	700	<1
Overig/onbekend	6.800	6
Totaal	121.000	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

Tabel 7 Sportblessures: SEH-bezoeken naar type blessure en leeftijd¹

	0-17 jaar		18-34 jaar		35-54 jaar		55 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Fractuur	31.900	51	12.000	36	7.800	45	3.800	54	55.500	46
Oppervlakkig letsel	14.500	23	6.600	20	2.300	14	800	11	24.300	20
Distorsie	6.900	11	5.800	17	1.500	9	200	3	14.400	12
Luxatie	1.900	3	3.000	9	1.300	8	500	7	6.700	6
Hersenletsel	1.700	3	900	3	600	3	400	6	3.600	3
<i>Trauma capitis/licht hersenletsel</i>	1.500	2	800	2	500	3	300	5	3.100	3
<i>Ernstig schedel-/hersenletsel</i>	200	<1	200	<1					500	<1
Spier- of peesletsel	1.400	2	1.700	5	1.900	11	600	8	5.500	5
Open wond	1.300	2	1.300	4	600	3	300	4	3.500	3
Organletsel	200	<1	200	<1	200	1	200	3	700	<1
Overig/onbekend	3.400	5	2.000	6	1.100	7	300	5	6.800	6
Totaal	63.100	100	33.500	100	17.300	100	7.200	100	121.000	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

¹ Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting**Tabel 8 Sportblessures: SEH-bezoeken naar locatie en type blessure**

	Aantal	%
Hoofd/hals/nek	9.300	8
Trauma capitis/licht hersenletsel	3.100	3
Open wond hoofd	2.000	2
Oppervlakkig letsel/kneuzing hoofd	1.800	1
Fractuur aangezicht/kaak	700	<1
Ernstig schedel/hersenletsel	500	<1
Fractuur neus	500	<1
Romp/wervelkolom	6.500	5
Fractuur wervelkolom/ruggenmergletsel	800	<1
Fractuur thorax/rib	600	<1
Spier-/peesletsel/luxatie/distorsie nek/hals	400	<1
Fractuur bekken	300	<1
Oppervlakkig letsel/kneuzing romp	2.500	2

Schouder/arm/hand	61.500	51
<i>Schouder/sleutelbeen/ac-gewricht</i>	<i>11.100</i>	<i>9</i>
Fractuur sleutelbeen/schouder	5.500	5
Luxatie schouder/ac-gewricht	3.600	3
Oppervlakkig letsel/kneuzing sleutelbeen/schouder	1.300	1
<i>Bovenarm/elleboog/onderarm</i>	<i>10.800</i>	<i>9</i>
Fractuur onderarm	2.800	2
Fractuur elleboog	2.800	2
Oppervlakkig letsel/kneuzing arm	2.200	2
Fractuur bovenarm	1.700	1
Luxatie elleboog	400	<1
<i>Pols</i>	<i>18.100</i>	<i>15</i>
Polsfractuur	13.700	11
Distorsie pols	800	<1
Oppervlakkig letsel/kneuzing pols	3.400	3
<i>Hand/vingers</i>	<i>21.400</i>	<i>18</i>
Fractuur hand/vinger	12.800	11
Oppervlakkig letsel/kneuzing hand/vinger	4.200	3
Spier-/peesletsel hand/vinger	1.600	1
Luxatie hand/vinger	1.200	<1
Distorsie hand/vinger	1.000	<1
Open wond hand/vinger	300	<1
Heup/been/voet	38.900	32
<i>Heup/bovenbeen</i>	<i>2.000</i>	<i>2</i>
Oppervlakkig letsel/kneuzing heup/bovenbeen	600	<1
Heupfractuur	500	<1
Fractuur bovenbeen	300	<1
<i>Knie</i>	<i>6.300</i>	<i>5</i>
Distorsie knie	2.300	2
Oppervlakkig letsel/kneuzing knie	1.500	1
Luxatie knie	1.100	<1
Fractuur knie	600	<1
<i>Onderbeen</i>	<i>4.700</i>	<i>4</i>
Achillespeesletsel	1.900	2
Fractuur onderbeen	1.500	1
Oppervlakkig letsel/kneuzing onderbeen	600	<1
Spier-/peesletsel onderbeen	400	<1
<i>Enkel</i>	<i>15.500</i>	<i>13</i>
Enkeldistorsie	8.300	7
Enkelfractuur	4.800	4
Oppervlakkig letsel/kneuzing enkel	2.000	2
<i>Voet/tenen</i>	<i>10.300</i>	<i>8</i>
Fractuur voet/teen	5.200	4
Oppervlakkig letsel/kneuzing voet/tenen	3.600	3
Overig	5.100	4
Totaal	121.000	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

Tabel 9 Sportblessures: SEH-bezoeken naar locatie en type blessure en leeftijd¹

	0-17 jaar		18-34 jaar		35-54 jaar		55 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Hoofd/hals/nek	3.900	6	3.100	9	1.400	8	800	12	9.300	8
Trauma capitis/licht hersenletsel	1.500	2	800	2	500	3	300	5	3.100	3
Open wond hoofd	700	1	800	2	400	2	200	2	2.000	2
Oppervl. letsel/kneuzing hoofd	900	1	700	2	200	<1			1.800	1
Fractuur aangezicht/kaak	100	<1	300	<1	200	1			700	<1
Fractuur neus	200	<1	200	<1					500	<1
Romp/wervelkolom	1.900	3	2.000	6	1.600	9	900	13	6.500	5
Oppervl. letsel/kneuzing romp	900	1	900	3	500	3	100	2	2.500	2
Schouder/arm/hand	37.400	59	13.500	40	7.300	42	3.300	46	61.500	51
<i>Schouder/sleutelbeen/ac-gewricht</i>	<i>3.800</i>	<i>6</i>	<i>3.700</i>	<i>11</i>	<i>2.600</i>	<i>15</i>	<i>1.000</i>	<i>14</i>	<i>11.100</i>	<i>9</i>
Fractuur sleutelbeen/schouder	2.500	4	1.200	4	1.300	7	600	8	5.500	5
Luxatie schouder/ac-gewricht	600	<1	1.900	6	900	5	300	4	3.600	3
Oppervl. letsel/kneuzing sleutelbeen/schouder	500	<1	400	1	300	2			1.300	1
<i>Bovenarm/elleboog/onderarm</i>	<i>7.400</i>	<i>12</i>	<i>1.800</i>	<i>5</i>	<i>1.100</i>	<i>7</i>	<i>500</i>	<i>7</i>	<i>10.800</i>	<i>9</i>
Fractuur onderarm	2.200	4	300	1	100	<1			2.800	2
Fractuur elleboog	1.600	3	700	2	400	2	100	2	2.800	2
Oppervl. letsel/kneuzing arm	1.600	3	400	1					2.200	2
Fractuur bovenarm	1.200	2			300	2	200	2	1.700	1
<i>Pols</i>	<i>13.800</i>	<i>22</i>	<i>2.300</i>	<i>7</i>	<i>1.200</i>	<i>7</i>	<i>1.000</i>	<i>13</i>	<i>18.100</i>	<i>15</i>
Polsfractuur	10.300	16	1.600	5	1.000	6	900	12	13.700	11
Oppervl. letsel/kneuzing pols	2.700	4	500	2	100	<1			3.400	3
<i>Hand/vingers</i>	<i>12.400</i>	<i>20</i>	<i>5.700</i>	<i>17</i>	<i>2.400</i>	<i>14</i>	<i>900</i>	<i>12</i>	<i>21.400</i>	<i>18</i>
Fractuur hand/vinger	7.500	12	3.300	10	1.400	8	500	7	12.800	11
Oppervl. letsel/kneuzing hand/vinger	2.900	5	900	3	300	2			4.200	3
Spier-/peesletsel hand/vinger	600	<1	500	2	300	2	100	2	1.600	1
Luxatie hand/vinger	300	<1	400	1	300	2			1.200	<1
Distorsie hand/vinger	600	<1	200	<1					1.000	<1
Heup/been/voet	17.500	28	13.500	40	6.000	35	1.800	25	38.900	32
<i>Heup/bovenbeen</i>	<i>700</i>	<i>1</i>	<i>300</i>	<i>1</i>	<i>400</i>	<i>2</i>	<i>500</i>	<i>7</i>	<i>2.000</i>	<i>2</i>
<i>Knie</i>	<i>2.800</i>	<i>4</i>	<i>2.500</i>	<i>7</i>	<i>800</i>	<i>5</i>	<i>200</i>	<i>3</i>	<i>6.300</i>	<i>5</i>
Luxatie knie	600	<1	500	1					1.100	<1
Distorsie knie	800	1	1.100	3	400	2			2.300	2
Oppervl. letsel/kneuzing knie	900	1	400	1	100	<1			1.500	1
<i>Onderbeen</i>	<i>1.300</i>	<i>2</i>	<i>1.500</i>	<i>4</i>	<i>1.500</i>	<i>9</i>	<i>400</i>	<i>6</i>	<i>4.700</i>	<i>4</i>
Fractuur onderbeen	800	1	400	1	200	1			1.500	1
Achillespeesletsel			600	2	900	5	200	3	1.900	2
<i>Enkel</i>	<i>7.200</i>	<i>11</i>	<i>6.000</i>	<i>18</i>	<i>2.000</i>	<i>12</i>	<i>300</i>	<i>4</i>	<i>15.500</i>	<i>13</i>
Enkeldistorsie	3.700	6	3.700	11	800	5			8.300	7
Enkelfractuur	2.100	3	1.600	5	900	5	200	3	4.800	4
Oppervl. letsel/kneuzing enkel	1.200	2	600	2	200	1			2.000	2
<i>Voet/tenen</i>	<i>5.400</i>	<i>9</i>	<i>3.200</i>	<i>10</i>	<i>1.300</i>	<i>8</i>	<i>300</i>	<i>4</i>	<i>10.300</i>	<i>8</i>
Fractuur voet/teen	2.600	4	1.500	4	900	5	200	3	5.200	4
Oppervl. letsel/kneuzing voet/tenen	2.100	3	1.200	4	300	2			3.600	3
Overig	2.400	4	1.400	4	1.000	6	300	4	5.100	4
Totaal	63.100	100	33.500	100	17.300	100	7.200	100	121.000	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

¹ Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 10 Sportblessures: SEH-bezoeken naar sporttak, leeftijd en geslacht¹

	<u>Veldvoetbal</u>						<u>Volleybal</u>					
	Man		Vrouw		Totaal		Man		Vrouw		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0-17 jaar	16.900	55	3.300	63	20.200	56	200	16	600	41	800	31
18-34 jaar	10.600	35	1.600	31	12.200	34	400	42	500	34	1.000	37
35-54 jaar	2.700	9	300	5	3.000	8	200	23	300	19	500	20
55 jaar en ouder	300	1			400	1	200	20			300	11
Totaal	30.600	100	5.300	100	35.800	100	1.000	100	1.600	100	2.600	100
		85		15		100		39		61		100
	<u>Hardlopen</u>						<u>Fitness</u>					
	Man		Vrouw		Totaal		Man		Vrouw		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0-17 jaar					9						200	9
18-34 jaar		24		34	28		500	53	300	44	800	49
35-54 jaar		44		43	44		200	27	200	30	500	28
55 jaar en ouder		23		15	19			11	100	16	200	13
Totaal		100		100	100		900	100	800	100	1.700	100
		52		48				54		46		100
	<u>Tennis</u>						<u>Sport totaal</u>					
	Man		Vrouw		Totaal		Man		Vrouw		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0-17 jaar					100	8	37.300	49	25.800	58	63.100	52
18-34 jaar	100	16			200	15	23.000	30	10.500	24	33.500	28
35-54 jaar	300	36	300	37	600	37	11.600	15	5.700	13	17.300	14
55 jaar en ouder	300	38	300	43	600	40	4.800	6	2.300	5	7.200	6
Totaal	800	100	700	100	1.600	100	76.800	100	44.300	100	121.000	100
		54		46		100		63		37		100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

¹ Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 11 Blessures door veldvoetbal: SEH-bezoeken naar scenario, geslacht en leeftijd¹

	Totaal		Man		Vrouw		0-17 jaar		18-34 jaar		35-54 jaar		55 jaar en ouder	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Val	18.200	51	15.500	51	2.600	50	10.100	50	6.300	52	1.400	48	200	63
Zwikken	4.600	13	3.700	12	900	16	1.800	9	2.200	18	500	17		
Struikelen	1.300	4	1.000	3	300	6	900	4	300	2				
<i>over bal</i>	200	<1	200	<1			100	<1						
Val door sprong	800	2	700	2	100	3	300	2	400	3				
Uitglijden	600	2	500	2	100	2	400	2	100	<1	100	4		
Val van hoogte, val uit, van	100	<1												
Val, overig	10.700	30	9.600	31	1.200	24	6.700	33	3.300	27	800	28		
<i>door duw</i>	600	2	500	2			400	2	200	1				
Contact met object	6.300	18	5.100	17	1.100	21	4.400	22	1.500	12	300	11		
Geraakt door bewegend object	5.200	15	4.200	14	1.000	19	3.700	18	1.200	10	200	8		
<i>door bal</i>	4.800	13	3.800	12	1.000	19	3.500	17	1.000	8	200	8		
Stoten tegen stilstaand object	900	2	800	3			600	3	200	2				
Contact met object, overig	200	<1	100	<1										
Overig scenario	11.400	32	9.900	32	1.500	28	5.700	28	4.400	36	1.200	41		
Lichamelijk contact	8.500	24	7.400	24	1.100	21	4.500	22	3.300	27	700	22		
<i>trap, schop</i>	3.500	10	3.000	10	500	9	2.000	10	1.200	10	200	8		
<i>botsing</i>	1.000	3	900	3			400	2	400	3	100	4		
<i>slag, klap, stomp</i>	400	<1	300	1			200	1	100	<1				
<i>hoofden tegen elkaar</i>	200	<1	200	<1					100	1				
Acute fysieke belasting	1.300	4	1.200	4	100	3	400	2	500	4	300	11		
Overig/onbekend	1.600	4	1.400	4	200	4	800	4	600	5	200	8		
Totaal	35.800	100	30.600	100	5.300	100	20.200	100	12.200	100	3.000	100	400	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

¹ Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 12 Blessures door veldvoetbal: SEH-bezoeken naar type blessure, geslacht en leeftijd¹

	Totaal		Man		Vrouw		0-17 jaar		18-34 jaar		35-54 jaar		55 jaar en ouder	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Fractuur	16.400	46	14.500	48	1.800	34	10.500	52	4.500	37	1.100	38	200	48
Oppervlakkig letsel	7.000	20	5.600	18	1.400	27	4.500	22	2.000	16	500	16		
Distorsie	6.000	17	4.600	15	1.300	25	2.800	14	2.800	23	400	14		
Luxatie	2.100	6	1.900	6	200	4	600	3	1.300	10	200	7		
Spier- of peesletsel	1.600	5	1.500	5	100	3	400	2	600	5	500	18		
Hersenletsel	600	2	500	2			300	2	200	2				
<i>Trauma capitis/licht hersenletsel</i>	500	1	500	2			300	1	200	2				
Open wond	400	<1	300	1			100	<1	200	1				
Overig/onbekend	1.800	5	1.500	5	300	6	1.000	5	600	5	100	5		
Totaal	35.800	100	30.600	100	5.300	100	20.200	100	12.200	100	3.000	100	400	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

¹ Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 13 Blessures door veldvoetbal: SEH-bezoeken naar locatie en type blessure, geslacht en leeftijd¹

	Totaal		Man		Vrouw		0-17 jaar		18-34 jaar		35-54 jaar		55 jaar en ouder	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Hoofd/hals/nek	1.600	4	1.400	5	200	3	700	3	700	6	200	5		
Trauma capitis/licht hersenletsel	500	1	500	2			300	1	200	2				
Oppervlakkig letsel/kneuzing hoofd	400	1	300	<1			200	1	100	1				
Open wond hoofd	200	<1	200	<1					100	1				
Fractuur aangezicht/kaak	200	<1	200	<1					100	1				
Tractuur neus	200	<1	100	<1										
Romp/wervelkolom	900	2	700	2	100	3	400	2	300	3				
Oppervlakkig letsel/kneuzing romp	400	1	300	1			200	1	200	1				
Schouder/arm/hand	16.800	47	14.600	48	2.200	42	11.300	56	4.400	36	900	31	200	52
<i>Schouder/sleutelbeen/ac-gewricht</i>	<i>3.300</i>	<i>9</i>	<i>3.000</i>	<i>10</i>	<i>300</i>	<i>5</i>	<i>1.600</i>	<i>8</i>	<i>1.400</i>	<i>11</i>	<i>300</i>	<i>9</i>		
Fractuur sleutelbeen/schouder	1.600	4	1.400	5	100	3	1.100	6	400	3				
Luxatie schouder/ac-gewricht	1.100	3	1.100	4			200	<1	800	7	100	4		
Oppervl. letsel/kneuzing sleutelbeen/schouder	400	1	300	<1			200	<1	100	1				
Sleutelbeen/schouder, overig	200	<1	200	<1										
<i>Bovenarm/elleboog/onderarm</i>	<i>2.200</i>	<i>6</i>	<i>1.900</i>	<i>6</i>	<i>300</i>	<i>5</i>	<i>1.700</i>	<i>8</i>	<i>400</i>	<i>3</i>				
Fractuur onderarm	800	2	700	2			600	3	100	<1				
Fractuur elleboog	500	2	500	2			300	2	200	1				
Oppervlakkig letsel/kneuzing arm	400	1	300	<1			300	2						
Fractuur bovenarm	200	<1	200	<1			200	1						
<i>Pols</i>	<i>5.900</i>	<i>17</i>	<i>5.000</i>	<i>16</i>	<i>900</i>	<i>18</i>	<i>4.900</i>	<i>24</i>	<i>800</i>	<i>7</i>	<i>100</i>	<i>5</i>		
Polsfractuur	4.600	13	4.000	13	600	12	3.700	18	700	6	100	4		
Oppervlakkig letsel/kneuzing pols	1.000	3	800	3	200	3	900	4						
Distorsie pols	300	<1	200	<1			300	1						
<i>Hand/vingers</i>	<i>5.500</i>	<i>15</i>	<i>4.700</i>	<i>15</i>	<i>700</i>	<i>14</i>	<i>3.200</i>	<i>16</i>	<i>1.700</i>	<i>14</i>	<i>500</i>	<i>15</i>		
Fractuur hand/vinger	3.500	10	3.100	10	400	7	2.000	10	1.100	9	300	9		
Oppervlakkig letsel/kneuzing hand/vinger	900	3	700	2	200	4	700	3	200	1				
Luxatie hand/vinger	300	<1	300	1					200	1				
Spier-/peesletsel hand/vinger	300	<1	300	<1			100	<1	100	<1				
Distorsie hand/vinger	200	<1	200	<1			200	<1						

Heup/been/voet	15.400	43	12.800	42	2.500	48	7.100	35	6.400	52	1.700	57	100	33
<i>Heup/bovenbeen</i>	400	1	300	1			200	1						
Oppervl. letsel/kneuzing heup/bovenbeen	100	<1												
<i>Knie</i>	2.800	8	2.200	7	500	10	1.300	6	1.200	10	200	8		
Distorsie knie	1.200	3	900	3	300	5	400	2	600	5	200	6		
Oppervlakkig letsel/kneuzing knie	600	2	500	2	100	2	400	2	200	2				
Luxatie knie	500	1	400	1	<100		300	1	200	2				
Fractuur knie	200	<1	200	<1	<100				100	<1				
<i>Onderbeen</i>	1.900	5	1.800	6	100	2	700	3	700	6	500	17		
Achillespeesletsel	700	2	700	2	<100				300	3	300	11		
Fractuur onderbeen	600	2	600	2	<100		400	2	200	1				
Oppervlakkig letsel/kneuzing onderbeen	400	1	300	1	<100		100	<1	200	1				
Spier-/peesletsel onderbeen	100	<1	100	<1	<100									
<i>Enkel</i>	6.400	18	5.100	17	1.300	25	2.900	14	3.000	24	500	16		
Enkeldistorsie	3.600	10	2.800	9	800	16	1.600	8	1.800	15	200	7		
Enkelfractuur	1.700	5	1.500	5	200	5	700	4	800	7	200	6		
Oppervlakkig letsel/kneuzing enkel	900	3	700	2	200	4	600	3	300	3				
<i>Voet/tenen</i>	3.800	11	3.300	11	500	10	2.000	10	1.400	12	400	14		
Fractuur voet/teen	1.900	5	1.700	5	200	4	1.000	5	700	5	200	7		
Oppervlakkig letsel/kneuzing voet/tenen	1.500	4	1.200	4	300	5	800	4	500	4	100	5		
Overig	1.200	3	1.000	3	200	4	700	3	300	3				
Totaal	35.800	100	30.600	100	5.300	100	20.200	100	12.200	100	3.000	100	400	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

1 Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 14 Blessures door volleybal: SEH-bezoeken naar scenario's, geslacht en leeftijd¹

	Totaal	Man	Vrouw	0-17 jaar	18-34 jaar	35-54 jaar	55 jaar en ouder
	%	%	%	%	%	%	%
Val	46	42	48	47	48	44	
Zwikken	25	18	29	23	31	21	
Val door sprong	9	14			11		
Contact met object	36	34	37	36	38	29	38
Geraakt door bewegend object	35	34	35	35	38	27	38
<i>door bal</i>	35	34	35	35	38	27	38
Overig scenario	19	24	15	16	14	27	
Lichamelijk contact	7						
Acute fysieke belasting	8		7				
Totaal	100	100	100	100	100	100	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

¹ Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting**Tabel 15 Blessures door volleybal: SEH-bezoeken naar type blessure, geslacht en leeftijd¹**

	Totaal	Man	Vrouw	0-17 jaar	18-34 jaar	35-54 jaar	55 jaar en ouder
	%	%	%	%	%	%	%
Fractuur	37	38	35	39	30	44	38
Distorsie	24	20	27	22	36		
Oppervlakkig letsel	16		21	29	12		
Spier- of peesletsel	16	26	9			29	41
Luxatie	5						
Totaal	100	100	100	100	100	100	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

¹ Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 16 Blessures door volleybal: SEH-bezoeken naar locatie en type blessure, geslacht en leeftijd¹

	Totaal	Man	Vrouw	0-17 jaar	18-34 jaar	35-54 jaar	55 jaar en ouder
	%	%	%	%	%	%	%
Schouder/arm/hand	50	51	49	60	45	40	53
<i>Pols</i>	7		8				
<i>Hand/vingers</i>	39	42	37	41	39	32	41
Fractuur hand/vinger	22	23	21	25	21	21	
Spier-/peesletsel hand/vinger	7	11					
Oppervlakkig letsel/kneuzing hand/vinger	5						
Heup/been/voet	47	47	47	39	48	59	44
<i>Onderbeen</i>	7	12					
Achillespeesletsel	6						
<i>Enkel</i>	31	28	33		37	29	
Enkeldistorsie	21	19	22	21	30		
Enkelfractuur	5						
Oppervlakkig letsel/kneuzing enkel	4						
<i>Voet/tenen</i>	5						
Totaal	100	100	100	100	100	100	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

¹ Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 17 Blessures door fitness: SEH-bezoeken naar scenario, geslacht en leeftijd¹

	Totaal	Man	Vrouw	0-17 jaar	18-34 jaar	35-54 jaar	55 jaar en ouder
	%	%	%	%	%	%	%
Val	40	29	54		31	48	59
Zwikken	12		20				
Contact met object	29	32	26		32	26	
Geraakt door bewegend object	17	20			19		
<i>door halter</i>	11	15			15		
Overig scenario	30	39	20		37	26	
Acute fysieke belasting	24	31	15		29		
Total	100	100	100	100	100	100	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

1 Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 18 Blessures door fitness: SEH-bezoeken naar type blessure, geslacht en leeftijd¹

	Totaal	Man	Vrouw	0-17 jaar	18-34 jaar	35-54 jaar	55 jaar en ouder
	%	%	%	%	%	%	%
Fractuur	31	28	34		24	33	
Luxatie	16	18			23		
Oppervlakkig letsel	14	15			13		
Distorsie	14		24		16		
Spier- of peesletsel	8						
Open wond	7						
Overig/onbekend	11	14					
Totaal	100	100	100	100	100	100	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

1 Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 19 Blessures door fitness: SEH-bezoeken naar locatie en type blessure, geslacht en leeftijd¹

	Totaal	Man	Vrouw	0-17 jaar	18-34 jaar	35-54 jaar	55 jaar en ouder
	%	%	%	%	%	%	%
Hoofd/hals/nek	7						
Romp/wervelkolom	6						
Schouder/arm/hand	39	49	28	68	43	26	
<i>Schouder/sleutelbeen/ac-gewricht</i>	12	16			18		
Luxatie schouder/ac-gewricht	9	14			15		
<i>Bovenarm/elleboog/onderarm</i>	8	13					
<i>Hand/vingers</i>	15	18			16		
Fractuur hand/vinger	11	14					
Heup/been/voet	43	27	61		39	52	56
<i>Knie</i>	7						
<i>Enkel</i>	15		24		15	24	
Enkeldistorsie	10		17		13		
<i>Voet/tenen</i>	13		15				
Fractuur voet/teen	7						
Totaal	100	100	100	100	100	100	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

¹ Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 20 Blessures door tennis: SEH-bezoeken naar scenario, geslacht en leeftijd¹

	Totaal	Man	Vrouw	0-17 jaar	18-34 jaar	35-54 jaar	55 jaar en ouder
	%	%	%	%	%	%	%
Val	73	70	77		61	70	79
Struikelen	10						
Zwikken	29	25	34			41	
Contact met object	9						
Geraakt door bewegend object	7						
Overig scenario	19	21	16			28	
Acute fysieke belasting	18	20	15			25	
Totaal	100	100	100	100	100	100	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

1 Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 21 Blessures door tennis: SEH-bezoeken naar type letsel, geslacht en leeftijd¹

	Totaal	Man	Vrouw	0-17 jaar	18-34 jaar	35-54 jaar	55 jaar en ouder
	%	%	%	%	%	%	%
Fractuur	36	28	45			28	57
Distorsie	17	18	16			25	
Spier- of peesletsel	15	19				23	
Oppervlakkig letsel	13	13					
Luxatie	9						
Overig/onbekend	10						
Totaal	100	100	100	100	100	100	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

1 Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 22 Blessures door tennis: SEH-bezoeken naar locatie en type letsel, geslacht en leeftijd¹

	Totaal	Man	Vrouw	0-17 jaar	18-34 jaar	35-54 jaar	55 jaar en ouder
	%	%	%	%	%	%	%
Hoofd/hals/nek	6	7					
Schouder/arm/hand	40	37	43			25	57
<i>Schouder/sleutelbeen/ac-gewricht</i>	7						
<i>Pols</i>	18		24				26
Polsfractuur	15		21				25
<i>Hand/vingers</i>	11	13					18
Heup/been/voet	49	49	50		46	74	29
<i>Knie</i>	9						
<i>Onderbeen</i>	12	15				19	
Achillespeesletsel	9	11					
<i>Enkel</i>	19	18	21			26	
Enkeldistorsie	10						
<i>Voet/tenen</i>	7						
Totaal	100	100	100	100	100	100	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

¹ Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 23 Sportblessures: SEH-bezoeken naar sporttak, locatie en type blessure¹

	Hardlopen	Fitness	Tennis
	%	%	%
Hoofd/hals/nek	6	7	
Romp/wervelkolom		6	
Schouder/arm/hand	29	39	40
<i>Schouder/sleutelbeen/ac-gewricht</i>	9	12	7
Fractuur sleutelbeen/schouder	6		
Luxatie schouder/ac-gewricht		9	
<i>Bovenarm/elleboog/onderarm</i>	8	8	
<i>Pols</i>	6		18
Polsfractuur			15
<i>Hand/vingers</i>	6	15	11
Heup/been/voet	51	43	49
<i>Knie</i>			9
<i>Onderbeen</i>	6	5	12
Achillespeesletsel			9
<i>Enkel</i>	26	15	19
Enkeldistorsie	12	10	10
Enkelfractuur	12		
<i>Voet/tenen</i>	13	13	7
Fractuur voet/teen	10		
Overig	12		
Totaal	100	100	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

¹ Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

Bijlage 2 Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek

Tabel 24 Sportblessures: Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek naar sporttak, top 5 opnamepercentage en top 5 aantal opnamen

	Opname		Kolom			Kolom		Opname	
	% ¹	Aantal	%	Aantal		Aantal	%	% ¹	
Totaal	7%	8.100	100%		Totaal	8.100	100%	7%	
Wielrennen	26%	1.200	15%		Paardensport	1.300	16%	17%	
Motorsport ²	20%	600	7%		Wielrennen	1.200	15%	26%	
Paardensport	17%	1.300	16%		Veldvoetbal	1.100	14%	3%	
Mountainbiken	15%	400	5%		Bewegingsonderwijs	600	8%	5%	
Zwemmen	14%	500	7%		Motorsport ¹	600	7%	20%	

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

1 Aandeel ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek van totaal aantal SEH-bezoeken, alleen berekend bij minimaal 100 ziekenhuisopnamen

2 Motorsport/autosport/karten

Tabel 25 Sportblessures: Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek naar leeftijd en geslacht

	Man			Vrouw			Totaal		
	Aantal	%	Opname % ¹	Aantal	%	Opname %	Aantal	%	Opname % ¹
0-17 jaar	1.800	32	5	1.200	47	5	3.000	37	5
18-34 jaar	1.300	23	5	400	16	4	1.700	20	5
35-54 jaar	1.400	26	12	700	26	12	2.100	26	12
55 jaar en ouder	1.100	20	23	300	11	12	1.400	17	20
Totaal	5.600	100	7	2.600	100	6	8.100	100	7
		68			32			100	

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

1 Aandeel ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek van totaal aantal SEH-bezoeken, alleen berekend bij minimaal 100 ziekenhuisopnamen

Tabel 26 Sportblessures: Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek naar scenario

	Aantal	%	Opname
			% ¹
Val	5.900	73	8
Val van fiets	1.400	18	20
<i>van racefiets</i>	1.000	12	25
<i>van mountainbike</i>	400	4	14
Val van dier	1.100	14	19
<i>van paard, pony</i>	1.100	14	19
Val van hoogte, val uit, van	500	6	16
<i>van gymtoestel</i>	200	2	15
Val door sprong	300	3	6
Struikelen	200	3	6
Zwikken	200	2	2
Uitglijden	100	2	6
Val overig	1.600	20	5
<i>op skeeler, skate, skateboard</i>	300	4	6
<i>op step, waveboard</i>	100	2	8
Contact met object	900	11	4
Geraakt door bewegend object	600	7	3
<i>door bal</i>	200	2	1
<i>door (onderdeel van) motorvoertuig</i>	100	1	35
Stoten tegen stilstaand object	300	3	6
Overig scenario	1.300	16	5
Lichamelijk contact	600	7	4
<i>trap, schop</i>	200	2	4
Acute fysieke belasting	200	3	5
Contact met dier	100	2	14
(Bijna)verdrinking	100	2	94
Totaal	8.100	100	7

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

1 Aandeel ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek van totaal aantal SEH-bezoeken, alleen berekend bij minimaal 100 ziekenhuisopnamen

Tabel 27 Sportblessures: Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek naar type blessure

	Aantal	%	Opname
			% ¹
Fractuur	4.200	52	8
Hersenletsel	1.500	19	42
<i>Trauma capitis/licht hersenletsel</i>	1.100	14	35
<i>Ernstig schedel-/hersenletsel</i>	400	5	85
Orgaanletsel	600	7	79
Spier- of peesletsel	300	4	6
Oppervlakkig letsel	300	3	1
Luxatie	200	3	3
Open wond	200	2	5
Overig/onbekend	800	10	4
Totaal	8.100	100	7

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

1 Aandeel ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek van totaal aantal SEH-bezoeken, alleen berekend bij minimaal 100 ziekenhuisopnamen

Tabel 28 Sportblessures: Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek naar type en locatie blessure

	Aantal	%	Opname % ¹
Hoofd/hals/nek	1.900	23	20
Trauma capitis/licht hersenletsel	1.100	14	35
Ernstig schedel/hersenletsel	400	5	85
Fractuur aangezicht/kaak	200	2	21
Romp/wervelkolom	1.900	23	29
Fractuur wervelkolom/ruggenmergletsel	400	5	52
Fractuur thorax/rib	300	3	41
Fractuur bekken	200	2	50
Oppervlakkig letsel/kneuzing romp	100	2	6
Schouder/arm/hand	1.800	23	3
Schouder/sleutelbeen/ac-gewricht	400	6	4
Fractuur sleutelbeen/schouder	400	5	8
Bovenarm/elleboog/onderarm	1.000	12	9
Fractuur onderarm	400	6	16
Fractuur bovenarm	300	4	17
Fractuur elleboog	200	2	6
Pols	300	4	2
Polsfractuur	300	4	2
Heup/been/voet	1.900	24	5
Heup/bovenbeen	700	9	36
Heupfractuur	400	5	83
Fractuur bovenbeen	200	2	77
Knie	200	2	3
Onderbeen	600	8	13
Fractuur onderbeen	400	5	24
Achillespeesletsel	200	3	13
Enkel	400	5	2
Enkelfractuur	300	4	7
Overig	600	7	11
Totaal	8.100	100	7

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

1 Aandeel ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek van totaal aantal SEH-bezoeken, alleen berekend bij minimaal 100 ziekenhuisopnamen

Tabel 29 Blessures door veldvoetbal: Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek naar leeftijd en geslacht¹

	Man			Vrouw			Totaal		
	Aantal	Opname		Aantal	Opname		Aantal	Opname	
		%	% ²		%	% ²		%	% ²
0-17 jaar	500	49	3				600	49	3
18-34 jaar	400	39	4				400	38	4
35 jaar en ouder	100	12	4				100	12	4
Totaal	1.100	100	4				1.100	100	3

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

1 Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

2 Aandeel ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek van totaal aantal SEH-bezoeken, alleen berekend bij minimaal 100 ziekenhuisopnamen

Tabel 30 Blessures door veldvoetbal: Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek naar scenario en locatie en type blessure¹

	Aantal	Opname			Aantal	Opname	
		%	% ²			%	% ²
Scenario				Type blessure			
Val	600	50	3	Fractuur	600	55	4
Contact met object	100	9	2	Hersenletsel	200	16	32
Overig scenario	500	41	4				
Lichamelijk contact	400	32	4	Type en locatie blessure			
trap, schop	100	11	4	Hoofd/hals/nek	200	20	14
				Trauma capitis/licht hersenletsel	100	12	27
				Schouder/arm/hand	300	23	2
				Bovenarm/elleboog/onderarm	100	12	6
				Heup/been/voet	500	46	3
				Onderbeen	300	26	16
				Fractuur onderbeen	200	15	27
				Achillespeesletsel	100	9	15
Totaal	1.100	100	3	Totaal	1.100	100	3

Bron: Letsel Informatie Systeem 2016, VeiligheidNL

1 Lege cel: aantal te klein voor betrouwbare schatting

2 Aandeel ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek van totaal aantal SEH-bezoeken, alleen berekend bij minimaal 100 ziekenhuisopnamen

Over VeiligheidNL

VeiligheidNL is een onafhankelijk expertisecentrum met de missie om ongevallen te voorkomen door veilig gedrag te stimuleren. We helpen mensen hun veiligheid te vergroten in en om het huis, maar ook op straat, op school en op het werk. We monitoren en signaleren ongevallen en letsel en onderzoeken welke vorm van preventie effectief is. Voor de monitoring is het Letsel Informatie Systeem (LIS) de basis, een registratiesysteem bij een representatieve steekproef van Spoedeisende Hulpafdelingen (SEH's) in Nederland, maar we rapporteren ook dodelijke ongevallen en ziekenhuisopnamen door letsels.

We ontwikkelen effectieve gedragsinterventies die praktisch, oplossingsgericht en op maat zijn en voeren deze ook deels uit. Ten slotte delen wij onze kennis en kunde direct met onze doelgroepen of via professionals, samenwerkingspartners en ambassadeurs. We werken voor en met overheden, bedrijven, zorgverleners en particulieren.